

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Brno št. 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nemčija in kolonije

Potovanje lorda Halifaxa v Berlin, za katerim je v 24 urah sledil Hitlerjev govor, sta vrgla v ospredje svetovne politike vprašanje nemških kolonij. Hitler je v Augsburgu s poudarkom povedal, da bo Nemčija vztrajala pri svojih zahtevah, »dokler da svet ne bo sprevidel upravičenosti njenih teženj«. Anglija pa je po lordu Halifaxu dala čuti, da je kot največja kolonialna sila na svetu pripravljena načeti pametne razgovore. To se dogaja 18 let potem, ko so zmagovalke v svetovni vojni zapisale v člen 119. versajske mirovne pogodbe sledeči suhoparni odstavek: »Nemčija se odreka v korist poglavitnim zveznim in združenim silam vsem pravicam in pravnim naslovom do svojih posestev onstran morja.« Zastopniki Nemčije so versajsko mirovno pogodbo in s tem tudi člen 119. pogodbe podpisali, nakar so si zmagovite velesile med seboj razdelile bivše nemške kolonije, uporabljajoč pri tem pravni trik, da jih samo upravljajo v imenu Zveze narodov, ki jih je od Nemčije sprejela v svojo lastnino.

Nemške kolonije so zadnji preostanek versajske mirovne zgradbe, ki se podira. Najprej so se sesule reparacije, ki jih je še predhitlerjevska Nemčija enostavno odklonila, nato so pod Hitlerjem prišle na vrsto druge določbe, kot omejitev vojaške svobode in enakopravnosti in oboroževanju, za tem zasedba Posarja, za njo vojaška zasedba Porenja, končno izstop iz Zveze narodov. Zdaj so na vrsti kolonije, ki jih obnovljena Nemčija zahteva nazaj kot lastnino, ki ji je bila krivično odvzeta v mirovni pogodbi, ki jo je po izjavi svojih vodij prisiljeno podpisala. Vprašanje kolonij je torej postavljeno v vsej ostrini in od načina, kako ga bodo velesile reševale in končno rešile, je odvisen zunanje-politični razvoj bodočih let.

Nemčija navaja več razlogov za vrnitev kolonij. Prvi razlog je, da se jim ni prostovoljno odrekla, ampak da so ji bile proti njihovi volji odvzete. Drugi razlog je, da Nemčija kot velika svetovna država nima na svojem ozemlju nobenih surovin, ki jih njena industrija potrebuje za svoj obstoj, medtem ko imata Francija in Anglija vsega v izobilju in več kakor potrebujeta. Končno je Nemčija iz kolonij napravila vprašanje svojega ugleda in veljave kot velesila, ki ne more dovoliti, da bi bila ona edina med velesilami, ki bi ne smela imeti svojega lastnega kolonialnega imperija.

Razumljivo je, da spritno tega odločnega stališča, ki ga je Nemčija zavzela, Anglija in Francija ne bosta mogli in ne bosta smeli rešitve zavlačevati, ako želita, da preneha mednarodna napetost, ki grozi, da bo vsak dan postala hujša in zavzela vedno bolj nevarne oblike. Tri možnosti obstojajo za ti dve velesili: ali nemške zahteve enostavno in brez nadaljnjega odklonitja, ali skušata z oklevanjem in zavlačevanjem pridobiti na času, ali pa odkritosrečno to vprašanje načetna z iskreno željo, da ga rešita tako, da bo mednarodnemu miru ustrezno. Suhoparno odkloniti nemške zahteve, je stališče, ki se da zagovarjati in bi v obstoječem mednarodnem pravu našlo prepričevalne osnove. Toda potem je treba sprejeti vse posledice, ki iz tega izvirajo, kajti, če je bilo mogoče, da je Nemčija druge določbe versajskega miru sama in enostransko ukinila, ne da bi se brigala za mnenje sopodpisnic mirovne pogodbe, je to pri reševanju kolonialnega vprašanja nemogoče. Sicer ni verjetno, da bi bila Nemčija že danes pripravljena začeti z vojno, da si pribori nazaj svoje nekdanje kolonije, a verjetno je, da bi v tem primeru Nemčija storila vse, da se na vojno pripravi, da medsebojno napetost obeh v Evropi obstoječih blokov še bolj zaostri in da začena v Evropi sami s poskusi, ki bi morali imeti usodopolne posledice. Odkloniti pa torej nemških zahtev v položaju, kakor dejansko obstoja, potem, ko so velesile Nemčiji dovolile, da je postala velika in mogočno oborožena velesila z napadalnimi goni, danes ni več mogoče in majhne ter srednje velike države, po katerih bi v primeru odklonitve brččas planila nemška jeza, bi morale vse storiti, da pri velesilah odklonitev preprečijo. Varnosti v srednji Evropi ni treba žrtvovati za to, da bi velesile mogle obdržati neeksnjeno svoje kolonije. Tudi druga možnost, zavlačevanje in oklevanje, je nerodovitna, kajti izkušnje so pokazale, da zavlačevalna taktika ni rodila v zvezi z Nemčijo nobenih uspehov. Čim bolj so velesile oklevale, tem bolj odločno je Nemčija nastopala in končno so velesile vendarle morale popustiti. Koncesijo je morala slediti koncesija, da so Nemčijo pomirile, a je niso nikdar mogle docela nasiti. Tako preostane kot najbolj tvorna zadnja možnost, da velesile pogledajo vprašanje v oči in pokažejo iskreno voljo, da ga pametno rešijo. Zato je treba duha požrtvovalnosti in precej poguma, toda žrtve, ki jih velesile doprinese, bi bile malenkostne v primerjavi z dobički, ki bi iz njih zrasli za ustalitev miru v Evropi in na svetu. Seveda pa bo potrebno, da se vprašanje nemških kolonij ne rešuje kot neke vrste osamljeno, iz ostalih svetovnopoličnih problemov izrazno vprašanje. Tako se je postopalo do zdaj. Nemčija za dosežene uspehe ni bila nikoli hvaležna in je vedno hotela novih. Ako pa se velesile opogumijo in se

Predsednik angleške vlade

o potovanju lorda Halifaxa

Chautemps in Delbos povabljeni v London

London, 24. novembra. c. Največje zanimanje je vladalo danes v Londonu za popoldansko sejo spodnje zbornice, na kateri sta morala predsednik vlade sir Neville Chamberlain in zunanji minister Eden dati pojasnila o Halifaxovem potovanju v Berlin in Berchtesgaden.

Predsednik vlade je ob začetku seje najprej obvestil vse poslance, da bosta prišla v London francoski ministrski predsednik Chautemps in zunanji minister Delbos in bosta ostala v Londonu dva dni, in sicer 29. in 30. novembra.

Med sejo samo pa se je spet dvignil Chamberlain in podal naslednjo kratko izjavo o Halifaxovem obisku v Nemčiji:

»Finančni minister sir John Simon je že 12. novembra dejal na nekatera vprašanja, da bo lord Halifax zasebno potoval v Nemčijo. Dasi je bilo potovanje zasebno, je lord Halifax vendarle

19. novembra obiskal v spremstvu zunanjega ministra von Neuratha nemškega kanclerja Hitlerja v Berchtesgadu. Med svojim bivanjem v Nemčiji se je lord Halifax sestal tudi z generalom Göringom in propagadnim ministrom Göbbelsom. Razgovori so bili popolnoma zapni in spodnja zbornica bo razumela, če pravim, da ne morem podrobno govoriti o teh razgovorih, vsaj v tem trenutku ne.

Reči vam smem samo, da je bil obisk zelo koristen in bo zelo služil zblizanju med Nemčijo in Anglijo. Upostavi naj se med našima državama zožja zveza, toda nobena izmed strank v tem razgovoru ni prevzela nobenih novih obvez in tudi ni postavljala nobenih zahtev.

Nato je moral zunanji minister Eden odgovorjati na vprašanja delavskih poslancev o bližnjem Neurathovem potovanju v Anglijo. Eden je

odgovoril, da je to potovanje napovedano, vendar pa še ni točno določeno, kdaj se bo vršilo. Ko pa je isti delavski poslanec vprašal, če bo tokratno Neurathovo potovanje imelo isto vsebino kot pa odpovedano Neurathovo prvo potovanje v mesecu juniju tega leta, je Eden obsedel in ni maral nič odgovoriti.

Med tujimi časnikarji krožijo naslednje domneve o tem, kaj je lord Halifax poročal na današnji seji angleške vlade o svojem potovanju v Nemčijo: To, kar je Halifax zvedel v Berlinu, bi se moglo zajeti v naslednjih pet točkah:

1. Nemčija vztraja pri načelu dvostranskih pogodb in jih je pripravljena skleniti z vsemi svojimi sosedomi;

2. Nemčija ni sorazmerno razpoložena do Zveze narodov in bi se tudi vrnila v Zvezo, če bi se čl. 16 pakta ZN omilil in bi se mirovne pogodbe izločile iz pakta ZN;

3. v Srednji Evropi nima Nemčija nobenih teritorialnih zahtev;

4. s Češkoslovaško je Nemčija pripravljena skleniti slično pogodbo, ki je bila sklenjena lansko leto dne 10. julija med Avstrijo in Nemčijo, vendar bi Nemčija zahtevala, da to pogodbo sklene s CSR v neposrednih pogajanjih;

5. Nemčiji se mora takoj načetno priznati njena pravica do kolonij.

Chamberlain in Eden sta snoči preko francoskega veleposlanštva v Londonu posebila Chautempsa in Delbosa, da naj prideta v London. Prideta naj že ta teden ali pa v začetku prihodnjega tedna. Oba predsednika vlade in zunanji ministra bi skupaj proučili mednarodni položaj.

Ta vest je ponoči izzvala v Londonu zelo živahno zanimanje. Ker je bilo že zelo pozno, ni bilo mogoče dobiti uradnega potrdila te vesti, vendar nihče ne dvomi, da bi ne bila točna. V Londonu menijo, da je to potovanje zelo važno in da je gotovo v zvezi s potovanjem lorda Halifaxa v Berlin in po Nemčiji. Podčrtava se tudi, da Chamberlain in Chautemps še nista imela prilike, da bi se osebno spoznala.

Vest, da je Chamberlain povabil Chautempsa v London, komentirajo vsi listi na vidnem mestu. Vest je prispela pozno snoči. Nekateri listi pripisujejo zato samo kratko poročilo o tem vabilu, zato pa z veliki črkami in na čelu lista.

Papež odlikoval voditelje Francije

Pariz, 24. nov. AA. Da izrazi svojo zahvalo francoskim državnikom in visokim uradnikom, ki so pripomogli k uspehu nepozabnega odposlanstva kardinala Pacellija, drž. tajnika, v Lisieuxu in Parizu, je papež Pij XI. odlikoval glavne zastopnike civilnih in vojaških oblasti, ki so sprejeli kardinala. Tako je predsednik vlade Chautemps odlikovan z velikim križem reda Pija IX., zunanji minister Delbos z velikim križem reda sv. Gregorija Velikega. Tudi državni podtajnik zun. ministrstva de Tesson in mnogi drugi člani vlade, ki so se udeležili slovesnosti na čast kardinalu Pacelliju, so odlikovani. Predsednik republike je pa dobil že takoj po tridnevni slovesnosti v Lurdu ovratnico najvišje stopnje Kristusovega reda, ki je najvišje odlikovanje Svete stolice.

Nova belgijska vlada

Bruselj, 24. novembra. AA. (Havas) Nova belgijska vlada je takole sestavljena:

Predsednik vlade Janson (liberalec izven parlamenta); zunanji minister Spaak (socialistični poslanec); poštni minister Bonchery (socialistični poslanec); minister za javna dela Merlot (socialistični poslanec); minister za delo in socialno politiko Delatte (social. posl.); minister za ljudsko zdravje Wauters (social. poslanec); pravosodni minister Du Bus de Warnaffe (katoliški poslanec); prometni minister Marck (krščansko-demokratski posl.); kolonijški minister Rubbens (kršč.-demokratski posl.); gospodarski minister van Isacker (katol. posl.); kmetijski minister Pierlot (katol. senator); prosvetni minister Hoste (liberalec izven parlamenta); notranji minister Dierck (liberalni senator); vojni minister brigadni general Denis; finančni minister de Man (socialistični senator).

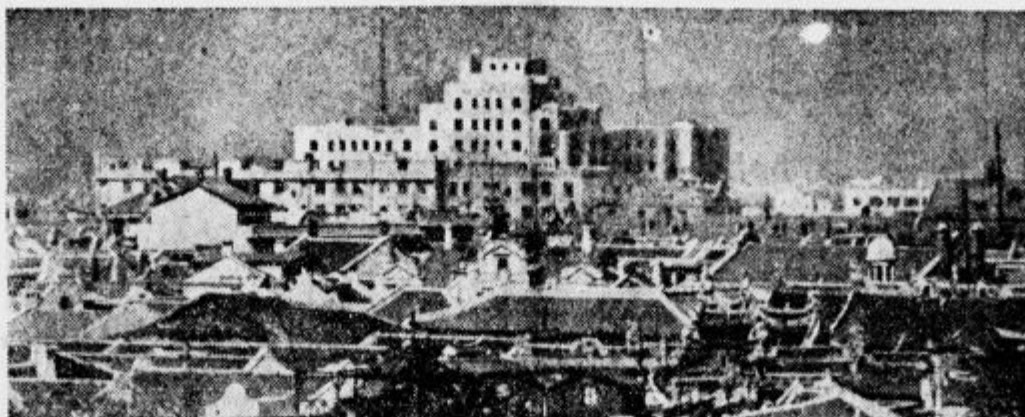
V novi belgijski vladi so štiri nove osebnosti. Predsednik vlade Janson sam ni bil član prejšnje vlade. Novi ministri so še Du Bus de Warnaffe, katoličan. Marck, katoliški demokrat, in liberalec Dierck. Socialistični ministri so obdržali iste rezore, kakor so jih imeli v van Zeelandovi vladi. Nova vlada bo prečitla svojo deklaracijo na prihodnji seji poslanske zbornice in senata, sklicani v torek.

Novi predsednik Paul Emile Janson se je rodil v Bruslju leta 1872 in je ena izmed najuglednejših osebnosti med belgijskimi odvetniki. Med vojno si je Janson pridobil velike zasluge za svojo domovino. Po kratkem bivanju v Londonu in v Saint Addressu pri Havru, kjer je bila belgijska vlada, se je vrnil v zasedeno Belgijo in pomagal ohraniti borbenost in odpor Belgijcev. Po zmagi je bil eden izmed prvih politikov, ki ga je konsultiral kralj Albert Od leta 1927 do 1931 je bil pravosodni minister v Jasparovi vladi, leta 1931 je bil minister brez portfelja, od leta 1932 do 1934 je bil pa v drugo pravosodni minister v obeh Brocquillovih kabinetih. Janson je znan kot krepka osebnost, neodvisen značaj in zelo vesten človek, zato ga spoštujejo tudi njegovi nasprotniki.

Zemunska vrem. napoved: Pretežno oblačno v vsej kraljevini. Nekaj malega jasnine bo tu pa tam. Toplota brez posebne spremembe.

Zagrebška vrem. napoved: Večinoma oblačno. Dunajska vrem. napoved: Južnovzhodni vetrovi, padavine, topleje.

Japonci urejajo osvojene pokrajine

Po zavzetju Šanghaja so Japonci na poslopju severnega kolodvora na visokem stolpu izobesili zastavo »vzhajajočega sonca«

Tokio, 24. novembra. b. Iz Tokia poročajo, da se je pričela delitev severne Kitajske. Ljudstvo želi, da se uredi neodvisna severna kitajska država, ki bo od južne Kitajske popolnoma neodvisna. Zaradi tega je pričakovati, da bo nova državna uprava urejena najkasneje do novega leta. Ustanovljena je že mongolska banka, ki razpolaga s poldrugim milijonom jenov kapitala. Banko so ustanovili dose-danji majhni denarni zavodi v Suhijenu, Šaharju in Mongoliji.

Japonci so izdali uradno poročilo, da se v kitajskem delu Šanghaja od danes naprej uklinajo vsa kitajska sodišča, mestna uprava, sedež Kuomintanga, vojno poveljstvo in preka sodišča, ki so jih uvedli Kitajci ob času borbe v samem mestu. Kitajska sodišča obstojajo samo še v mednarodnem pasu, kjer jih oblasti še trpe.

Potrjuje se, da je angleško poslaništvo zapustilo Nanking in se je preselilo v Hankov. Iz Nankiga se je izselilo tudi francosko, italijansko in sovjetsko poslaništvo.

Poročilo o zaroti v Franciji

Pariz, 24. nov. AA. Notranje ministrstvo je objavilo naslednje uradno poročilo:

»Proti republikanskim ustanovam je bila odkrita prava zarota. Preiskavo vodijo organi javne varnosti in policijske prefekture že več tednov najskrbneje in se je dozdaj zaključila z zaplenbo velike količine vojnega materiala tujega izvora in sicer: puške, strojnice, lahke strojnice, revolverji, granate in razni eksplozivi itd. Na sedežu hipotekarne hranilnice je bila izvršena preiskava in je bil aretiran administrativni pooblaščenec tega zavoda neki inž. Deloncle. Preiskava pri njem je pokazala, da je bila ta organizacija organizirana na napol vojaški način, ki je imela svoj generalni štab, svoje pisarne in tudi svojo sanitetno službo. Organizacija je bila razdeljena na divizije, brigade, polke, bataljone itd. To dokazuje, da je bila ustanovljena zato, da se izzove državljanska vojna. Iz zaplenjenih dokumentov se vidi, da je hotela zamenjati republikanski režim najprej z diktaturo, nato pa republiko spremeniti v monarhijo. Načrt zato je bil podrobno izdelan. Preiskava je tudi dognala, da je organizacija izdelovala ponarejene legitimacije, našli pa so tudi podrobne spiske o

lotijo kolonialnega vprašanja kot bistvenega dela celokupnih mednarodnih odnosov, ki jih je treba znova urediti, je verjetno, da bi nemška dinamika opešala. Napraviti se mora poskus, da se preosnujejo medsebojni odnosi svetovnih sil, ki so zdaj razdeljeni v dva tabora, in da ta preosnova dosledno pripelje do nove razdelitve kolonialnih mandatov v okviru Zveze narodov tako, da bi tudi Nemčija mogla in hotela sodelovati.

Če se ne motimo, je Anglija prav zaradi tega poslala lorda Halifaxa v Berlin, da pride na čisto glede nemških zahtev in bo prihodnje dni v Londonu angleška vlada predložila svoje vtise in svoje stvarne in tvorne predloge tudi francoskima državnikoma Chautempsu in Delbosu, da bi se mogla diskusija o nemških kolonijah začeti na široki osnovi in končati tako, da bi od tega Evropa imela dobiček, mali in srednji evropski narodi pa jamstvo, da ne bodo žrtvovani kolonialnemu samoljubju.

oboroženi sili v raznih mestih, spiske o častnikih in poveljnikih posameznih enic vojske in podrobne načrte o Parizu. V načrtih Pariza so bili točno zarisani razni dohodi do parlamenta, načrti prostorov raznih levičarskih in socialističnih listov. Našli so tudi listo ministrov in članov parlamenta, ki bi jih bilo treba takoj zapreti. Zbran je bil tudi že podrobno ves material o glavnih skladiščih, ki jih je treba takoj zasesti; zaplenili so tudi cel sveženj signalnih naprav, ki naj bi napovedale začetek akcije. Vse te priprave so dokaz, da je ta organizacija hotela zavreti delo vlade, ki dela v blagor države.

Republikanskim ustanovam pa se ni treba bati zarot. Preiskava se nadaljuje. Krivci bodo strogo kaznovani. V tej smeri niso potrebni novi zakoni, ker so sedanji republikanski zakoni dovolj jasni, da varujejo republiko. Vlada zaupa sama vase. Ona lahko prepreči vsako zločinsko delo proti republiki in francoski demokraciji.

Skladišče za dišave - trdnjava

Državna policija pa je snoči objavila, da je policijski komisar Delpesse v Louvrijennesu pri Versaillesu v dvorcu bivšega tovarnarja parfuma Francois Cotyja odkril tajno skladišče orožja, ki je izgledalo kakor prava trdnjava. Pod dvorcem so se raztezale v globino tri podkletja. To je zgodovinski dvorec, ki je nekdanji pripadal ge. Dubary. Povsod je bilo vse odlično pripravljeno za uspešno obrambo. Iz tega skladišča so vodili kakor v trdnjavah Maginotove črte tajni hodniki v zunanost skladišč. Povsod je bil napeljan električni tok, ki ga je dovajala lastna električna centrala. Dvorec je bil opremljen z mrežo radijskih postaj, v parkih pa so bile betonirane podloge za montažo topov. Kaže, da je bil dvorec določen kot važna strateški postojanka upornikov. Policija mrlično nadaljuje preiskavo ter odkriva vsak trenutek kaj novega.

Pri neki veliki pariški hipotekarni banki so v pretekli noči zaplenili 2530 zelo važnih dokumentov o pripravi sedanje zarote kapucarjev. Iz teh dokumentov sledi, da so bile v zaroto vmešane tudi vojaške osebnosti. Med njimi so kompromitirani neki visoki vojaški funkcionarji iz Alzacije, ki jih je policija takoj zasilila. Levičarski tisk vedno glasneje zahteva aretacijo visokih političnih in vojaških dostojanstvenikov.

Iz skupščine

Belgrad, 24. nov. m. Na današnji skupščinski seji, ki se je pričela ob četrtni na 12., je bilo predloženo več interpelacij, med drugimi tudi Stanka Lenarčiča na notranjega ministra in Franca Zupančiča na finančnega ministra. Izvoljen je bil odbor za proučevanje zakonskega osnutka za ustanovitve novih okrožnih in okrajnih sodišč. Vložena je bila samo ena lista, na kateri so od Slovencev Miha Brenčič, Avgust Lukačič, dr. Ivan Jančič in za namestnika dr. France Klar. Sprejeti sta bili dve mednarodni konvenciji. Prva konvencija je sklenjena med Jugoslavijo in Češkoslovaško o posebnem zavarovanju. S to konvencijo se ureja odnos obeh držav na bazi vzajemne reciprocitete in enakega postopanja. Ta konvencija se nanaša na zavarovanje v slučaju bolezni in nesreče delavcev in uslužbencev. Semkaj so všteti tudi poljski delavci. Konvencija se nanaša tudi na onemoglost, nesrečno smrt in pokojninsko zavarovanje pri rudarskih bratovskih skladnih, kakor tudi na pokojninsko zavarovanje uslužbencev sploh. Poročilo odbora je podal poslanec Zarko Tomašević. O konvenciji je kratko govoril socialni minister Cvetković. Po govoru poslanca Voje Laziča je bila konvencija sprejeta.

„Naprednost“ pred sodiščem

Lepe stvari prihajajo na dan

Ljubljana, 24. novembra.

Pretekli petek zvečer prekinjena obravnava proti Avgustu Škofu se je danes ob 16.30 nadaljevala ob večjem navalu občinstva, ki se je začelo zanimati za širokopotezne zavarovalne sleparije, ki so organizirane od raznih špekulantov s pomočjo navideznih pomožnih blagin. Pred vojno so bile v Avstriji ustanovljene registrirane pomožne blaginje s cesarskim patentom št. 202 iz l. 1892. Te blaginje so bile pod strogim nadzorom pristojnih političnih oblasti I. stopnje. Imele so v prvi vrsti humanitarne-socialne namen pomagati revnejšim slojem do primernih papor ob smrti sorodnikov. Po vojni pa so pri nas določila tega patenta izrabili gotovi pretekli špekulanti, da so ustanavljali pomožne blaginje pod donečimi naslovi in da so zavarovali stare ljudi na visoke zneske. Lepe milijone so ti brezvestni špekulanti iztisnili od preprostih ljudi, ki se jih je polastila huda strast naglo obogateti. Kljub stroji kontroli nadzorne oblasti so se po krahu »Vzajemne pomoči« znali sleparji v zavarovalni starostni stroki izmuzati in so takoj ustanavljali nove »pomoči«, katerih pravila je oblast odobrila in določila točen delokrog, ki pa so ga znali sleparji obiti na vse premetene načine.

Po začetku razprave je predsednik senata gospod Rajko Lederhas najprej prebral novo poročilo likvidatorja »Naprednost« dr. Josipa Kronvogla, ki navaja, da gre za izredne podpore in pogrebne za okrog 2.700.000 din. Samo 3 pogodbe so pravilne, druge so vse neveljavne. Zahteval je vrnitev nepravilno izplačanih vsot. Ni tožil, ker bi bil uspeh negativen. Na izrednih podporah je bilo izplačano 427.000 din. Od 212 podpornikov je bilo refundirano do 24.500 din. Na pogrebniinah je bilo 136 strankam izplačanih 1.752.000 din. Vrnjeno pa je bilo celotno 370.000 din. Sodišču je bil od likvidatorja predložen točen izvelek saldo-kontov posameznih zavarovancev, odnosno zavarovateljev. Obtoženi Avgust Škof je moral na današnji obravnavi ponovno pojasnjevati posamezne postavke. Dostikrat so bile premije poravnane za več mesecev nazaj šele po smrti zavarovancev.

Bomba državnega tožilca

Nato se je dvignil državni tožilec dr. Julij Fellacher in predložil senatu nove predloge. Predlagal je v prvi vrsti, da se zaslži zadnji predsednik »Naprednost« Vilibald Toman, trgovec v Trbovljah, ki je bil izvoljen za predsednika te blaginje po uradni reviziji in ki je imel nalogo sanirati blaginjo. Bil je izvoljen za predsednika kot delegat mnogih oškodovancev iz laškega okraja. Drž. tožilec je omenjal:

Na prvi seji so Škof in drugi zahtevali od Toman, da podpiše vse spise in knjige »Naprednost«, da jih je v redu prevzel. Toman je to odklonil. Ko je videl Škof, da Toman noče biti

Slovenski obrtniki pri banu

Ljubljana, 24. novembra.

Nocoj ob 5 popoldne se je zglasila pri g. banu dr. Marku Natlačenju velika deputacija vseh obrtnikov iz Slovenije, tako z Gorenjske, Notranjske, Dolenjske, iz vseh štajerskih okrajev, iz mežiške doline in iz Prekmurja. Ti delegati so predstavljali večino slovenskih obrtnikov, kolikor jih je organiziranih. Med predstavniki obrtnikov so bili svetniki obrtniškega odseka v Zbornici za TOI Ivan Kavka, ki je predsednik Zveze slovenskih obrtnikov, podpredsednik Ivan Simenc, Stefan Litrop iz Prekmurja, Ivan Sojiz iz Maribora in drugi. V deputaciji je bil tudi tajnik Zveze slovenskih obrtnikov g. Pavel Kresal ter predstavniki oziroma zastopniki posameznih okrajnih delegacij. Skupno je bilo navzočih pri sprejemu na banski upravi nad 50 delegatov. Posamezne obrtniške zastopnike sta predstavila g. banu predsednik Kavka in podpredsednik Simenc, delegati pa so izrekli posamezne želje svojih okrajev in obrtnikov. Zveza slovenskih obrtnikov je izročila daljšo resolucijo, v kateri je izrazila svoje zahteve, da se šušmarstvo čimprej pobije. Šušmarji ne plačujejo davkov, tudi

ne plačujejo socialnih dajatev za svoje osebe — šušmar torej more konkurirati v cenah. Obrtniki protestirajo proti zlorabi obrtnih pravic in prosijo g. bana, naj bi nastopil proti kršenju zakona. Treba bi nastopiti tudi proti tistim, ki dajejo šušmarjem delo. Resolucija apelira na g. bana, da odločno nastopi proti kršenju obrtniških pravic. Gospod ban se je osebno pogovarjal s slehernim obrtnikom, ki mu je razložil težnje in zahteve svojega okraja in poklica, si dal važnejše stvari zabeležiti, nato je v svojem nagovoru na obrtnike izjavil, da je važno predvsem to, da se obrtniki v svoji organizaciji čim bolj strnejo ter si tako združeni pribore svoje pravice. Gospod ban je v svojem nagovoru dal zastopnikom obrtnikov mnogo praktičnih nasvetov ter je naglašal, da le združeni obrtniški stan more kaj doseči. V svojem imenu pa je obljubil, da bo v zakonitem obsegu ustregel vsem upravičenim željam obrtnikov. — Zahvalil se mu je predsednik g. Kavka, ki je izrazil zaupanje slovenskih obrtnikov vanj ter obljubil, da bodo slovenski obrtniki nasvete g. bana izvedli do kraja.

lavorčku. (Veliko začudenje med občinstvom.) Tudi to vabilo je Toman odklonil. Škof, Rože in Vojk niso hoteli dati Tomanu kot predsedniku nikoli knjig na razpolago. Zato je Toman zahteval razpust »Naprednosti«. Vsi trije so se temu razpustu odločno upirali.

Ker je Toman uvidel, kako posluje »Naprednost«, je napravil vlogo na bansko upravo, da se ne smejo brez njegovega dovoljenja izplačevati nobeni zneski.

Zdravstvena zadruga

Državni tožilec je omenil, da so skušali Škof, Rože in Vojk ustanoviti v Ljubljani posebno zadrugo z naslovom: »Privredna in zdravstvena zadruga«, ki naj bi imela nalogo širiti med ljudstvom zdravstveno propagando. Izdajali so tudi mesečnik »Združni gospodar«. Kasalsko sodišče pa je ta predlog za ustanovitev zavrnilo. Zadruga se je nato preselila v Zagreb in je ustanovila tam omenjeno zadrugo, ki je prevzela razne police »Naprednosti«. Vzkliknil je: »Skrajni čas je, da se to sleparksko bando razčene! Branilec se je protivil, da bi se zasljal Vilibald Toman. Senat je ugodil predlogu in je bil nato zasljan Toman Vilibald. Njegovo zasljanje je trajalo nad 1 uro in je vzbudilo splošno senzacijo. Razorava bo trajala pozno v noč.

Drobne domače in tuje

Oster volilni boj v Romuniji

Bukarešta, 24. novembra. TG. Vrhovni izvršilni odbor kmečke (zarastične) stranke je (kot je »Slovenec« že včeraj poročal. Op. ured.) sklenil, da po odstopu Mihailakeja poveri vrhovno vodstvo stranke zopet dr. Juliju Maniu, ker zahteva sedanjí politični položaj, da vodi stranko osebnost najširšega ugleda. V nadaljnjih svojih sklepih je odbor zavzel tudi stališče do razpisanih parlamentarnih volitev in v tem pogledu sprejel resolucijo, v kateri zahteva:

1. Vlada naj nemudoma odpravi vse cenzurne predpise kakor tudi izjemno stanje, ker bi bilo sramotno, da bi se državnozbornske volitve v Romuniji odpravile pod takimi pogoji.

2. Vlada naj ukine vse davčne predpise, ki jih je uvedla z navadnimi uredbami in ne z zakonom. V protivnem primeru bo stranka pozvala svoje člane, naj teh davkov državi ne plačujejo.

3. Vlada naj ne zapravlja državnega premoženja na kakršenkoli način, ker bo sicer kmečka stranka dotične osebe, ki so za odtujitev državne lastnine odgovorni, poslala pred sodišče.

Vlada Jurija Tatarescu je pa včeraj že izdala prve odredbe, ki tičejo omejitve svobode za časa volilne agitacije. Prva odredba določa, da so vse državne in deželne ceste za vsake manifestacijske sprejeme zaprte in ima policija nalog, vsak sprejeto, ki bi se hotel pomikati po

cestah, razgnati, četudi s silo. Druga odredba tiče raznih tiskovin, v katerih bi bila vlada napadena. Poštna uprava ima nalog, da takšne tiskovine (letake in okrožnice in podobno) zavrne kot nesprejemljive. V večernih urah je izšla še tretja uredba, ki tiče inozemcev. Krajevne oblasti imajo polno pravico tujece v okrajih, kjer se pojavljajo in agitirajo proti vladi, izgnati, ali jim določiti stalno bivališče.

Bukarešta, 24. nov. c. Novi predsednik kmečke narodne stranke Maniu je že danes začel sestavljati blok opozicije, ki naj enotno nastopi pri volitvah proti sedanji Tatarescovi vladi. Maniu se je danes sestel s številnimi voditelji raznih opozicijskih skupin, pravo senzacijo pa je vzbudil njegov sestanek z voditeljem desničarjev in Zelezne garde Cogreanom.

Iz Španije

Saint Jean de Luz, 24. novembra. AA. (Stefani.) Izvedelo se je, da so v Barceloni od poslednje preudrivne državne policije do danes ustrelili 5100 anarhistov.

Salamanca, 24. novembra. AA. (Stefani.) Kakor je znano, so španski boljševiki nedavno tega ustrelili Fernandez de Rivera, znanega španskega zdravnika in organizatorja falangetov, sina generala Prima de Rivera. Fernandez de Rivera je dokončan v ječi prevod knjige slavnega italijana, zdravnika Pende. Nacionalistične čete so zdaj našle v ječi vse rokopiše. Delo bo izšlo čez nekaj dni v posebni spominski knjigi, ki naj ovekoveči spomin na junaškega zdravnika in postane trajen spomenik italijansko-španskega duhovnega sodelovanja.

Tenis v Stockholmu

Stockholm, 24. nov. AA. Švedska brzjavna agencija poroča: Razen teniske tekme Francija : Švedska se je vršila še ena tekma, ki pa ne spada v okvir tega matcha. Mister G. (švedski kralj Gustav) in švedski igralec Schroeder sta zmagala v dublu proti Punčču (Jugoslavija) in Švedu Engeltremu v treh setih 6:4, 5:7, 7:5.

Sah

Amsterdam, 24. novembra. b. Sinoči sta pričela Aljehin in Euwe z 20. partijo za svetovno šahovsko prvenstvo. Dr. Euwe je imel možnost remizirati, vendar pa pričakuje, da bo igro dobil. Igra je bila po 40 potezah prekinjena. Težko je presoditi, če bo dr. Euwe res nadvladal svojega boljšega nasprotnika, kajti Aljehin ima tri kmetice več. Euwe pa tekača, ki ga je Aljehin zgrabil. Partija se nocoj nadaljuje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. nov. m. V Belgradu sta dopotovali visokoškoli Vida Janič in Pavla Musar ter sta zaradi doma visokošolk v Ljubljani posredovali na raznih mestih. Sprejeti sta bili pri notranjem ministru dr. Korošcu, pri prosvetnem ministru Dimitriju Magaraševiću in ministru dr. Kreku.

Na včerajšnji seji ministrskega gospodarskega odbora je bila sprejeta uredba, po kateri se bodo menice, ki bodo služile za podlago likvidnostnim kreditom na podlagi dobroimetja pri PAB in 3% državnih obveznic, takšne z 10 din brez oziroma na višino zneska.

Za jutri popoldne je sklicana seja vlade, na kateri bodo pretresali resorne zadeve. Belgrad, 24. novembra. AA. Zastopnice Društva jugoslovanskih zdravnikov v Belgradu dr. Stojadinovičeva, dr. Kostičeva, dr. Šakotičeva in dr. Savičeva so bile 22. m. na čelu s predsednic dr. Jovanovičevno sprejete pri Nj. Vel. kraljici Mariji in so podale izbrpno poročilo o stanju bolnišnice na Dedinju. Nj. Vel. kraljica Marija se je živo zanimala za njihovo poročilo in izrekla željo, naj bi ta bolnišnica še dalje ostala v rokah Društva jugoslovanskih zdravnikov.

V zvezi s tem je Društvo jugoslovanskih zdravnikov sklicalo svoj izredni občni zbor za dne 26. t. m. ob 19 z devmin redom »O delovanju in saniranju društvene bolnišnice na Dedinju«.

„Jutro“ se bo moralo opredeliti

Znano je, da so jugofašisti in pofarji, ki se nabirajo okrog »Jutra«, v dobi strahovlade v Sloveniji spravili vse pismo ljudi v ječe in materialno ter moralno škodo, češ, da niso dovolj navdušeni za centralizem in integralizem. Kdor tedaj ni slepo prepeval slavospevov centralizmu in batinaštem, je veljal za separatista in protidržaven element.

Takšen integralističen in centralističen obraz kažejo jenesarji še vedno v — Belgradu. Tam se ponujajo za najvernejšega policaja, ki bo polovil in pozaprl po državi vse »protidržavne elemente«, samo, da bi jim kdo odstopil četudi le kosček oblasti. Drugačno pa je zadržanje JNS izven Belgrada ali recimo izven srbskega ozemlja. V Sloveniji »Jutro«, glasilo JNS, skrbno stika n. pr. za unitaristi in jih postavlja na sramotni prag. Čeprav spada »Jutro« krog med očete jugoslovanskega centralizma, bereš danes že tu in tam v »Jutru« tudi kako milo, nedolžno frazo proti centralizmu. Tu v Sloveniji vleče drug veter, zato JNS v Ljubljani drugače razpenja jadra, kakor v Belgradu. Zopet drugače se obnaša JNS v Zagrebu. Tam je svoj čas g. Kramer podpisoval federalistične programe in istemu gospodu bo menda znano, da bi JNS še tudi danes rada prišla v stike s tisto opozicijo, kateri je vsa lela diktature očitala protidržavnost, separatizem itd. in jo je na ta naslov tudi dušila in gonila v ječe.

Značilno je, da je »Jutro«, ki se je slovenski in jugoslovanski javnosti 15 let predstavljalo kot edini varuh centralizma in unitarizma, tako molčeča z ozirom na akcijo združene opozicije. Kje je njegov centralistični boben, kje so njegovi bojni rogovi? Gospodje »jutroveci«: ali — ali! Kaj je sedaj z vašim unitarizmom v teoriji in praksi? Treba se bo izraziti nedvoumno v Belgradu, v Zagrebu in v Ljubljani. S tremi obrazi ena in ista firma ne more obstajati. Ako uvidevate pogubnost vaše dosedanje centralistične politike, povejte to z nedvoumno jasnostjo, da bo silila vsa država. Verjemite, da bo veselje nad spokorjenim grešnikom veliko!

Po sporazumu

Samouprava poroča o nekakšni strogi razdelitvi političnega ozemlja, ki so jo na svoj način izvedli podpisniki sporazuma. Pravi: »Kot posledica sporazuma z dne 8. oktobra je prišlo do konferenc in sestankov hrvatskih politikov v popolnoma srbskih krajih, n. pr. v Sremsu in Novem Sadu. Sedaj v praksi vidimo, kakšen je ta »sporazum« in kaj pomehi za Srbe. Druga posledica pa je, da gospodje iz združene opozicije e smejo iti agitirati v hrvatske kraje. Kakor je videti, je zagotovljena popolna »enakopravnost« in »vzajemnost«. Čudno, da se še s tem ne hvalijo!«

Na drugem mestu pa po »Hrvatskem dnevniku« poroča, da bo v nedeljo 28. t. m. shod združene opozicije v Sidu (Srem): »Kot govorniki so prijavili Milan Grol, dr. Boža Marković, Slavko Dukanac, dr. Miloš Tupanjanin. Zdravkovič Dragiša, Stojan Spadijer, Krsta Miletič, dr. Simčević-Kokič, dr. Jurij Cvejič in dr. Banjanin. Torej deset prijavljenih govornikov, koliko jih bo pa še neprijavljenih?«

„Zadoščenje“ ..

Na seji narodne skupščine je poslanec Manfred Pastrovič na predsednika skupščine vložil interpelacijo, kaj je s tisto preiskavo v prostorih JNS, češ, da so takrat JNS obkroževali, da se tam kuhajo razni protidržavni letaki. Predsednik skupščine je na to interpelacijo odgovoril, da je bila preiskava utemeljena, da je bila izvedena v smislu zakonskih predpisov, in da je policija našla prepovedane letake. Ti letaki so bili tudi zaplenjeni, o preiskavi in nje uspehu pa je bil sestavljen zapisnik. Tak odgovor glavno glasilo JNS »Jutro« proglašaja za »zadoščenje JNS!« Čudovito trdo kožo imajo ti ljudje, če ga ne lopneš kar s kolom Živkovičevega kova, pa ne čuti. Ali pa smatrajo za zadoščenje to, če se o njih sploh še govori.

JNS in komunisti

»Jutro« je zapisalo: »Naša javnost je imela ravno v potekajočem letu dovolj prilike na lastne oči videti in se prepričati, s kom v Sloveniji sodeluje komunistična mladina in koga podpira.«

To je res. Videla je naša javnost, s kom sodeluje ne le komunistična mladina, ampak tudi komunistična starina. Pri tem se spominja n. pr. samo na občinske volitve v Sloveniji, pri katerih so levitarji ne le kot volivci, ampak tudi kot kandidati sodelovali na listah, ki so jih predlagali jenesarji. To so bile liste tako imenovanega »sraškega gnezda«. Dne 12. dec. bodo občinske volitve v 16 občinah. Upamo, da naši javnosti ne bo odvzel užitek in da bo kot pred letom tudi ta dan imela priliko gledati in se na lastne oči prepričati o strunnem sodelovanju jenesarjev in komunistov. Tako bo tudi še prav ob koncu leta imelo »Jutro« priliko zabeležiti, s kom v Sloveniji sodelujejo komunisti.

Kriza med marksisti

»Radnike«, glasilo URS-a (Udruženje radniških sindikatov), objavlja v zadnji številki odstopno izjavo člana predsedništva v izvršilnem odboru Luka Pavičevića, ki se glasi: »Ker je večina izvršilnega odbora URS-a (kateraga marksistična usmerjenost je javno znana — op. ur.) sklenila, da se po pravilih sklenjeni kongres proti pravilom preloži za nedoločen čas, odstopam kot predsednik in član izvršilnega odbora URS-a. To sem storil zlasti zaradi tega, ker sem se trdno prepričal, da se za odlaganje kongresa skrivajo namere, da se razbije obstoječe organizatorno edinstvo v sindikalnem gibanju URS-a.« Obenem Pavičević izjavlja, da sta z njim potegnuta tudi »tovariša« Milorad Belić in Peter Damjanovič.

Osebnosti

Belgrad, 24. nov. m. Napredovali so v 6. skup. za davčne inspektorje Jože Škerber v Novem mestu, Alojzij Grmovšek v Murski Soboti, Rudolf Hrimšek v Ormožu, Matija Pečkar v Litiji; v 7. skup. za davčne kontrolorje Ivan Vrč v Kozjem; upokojen je višji davčni kontrolor Rudolf Startl v Novem mestu. Premeščena sta na davčno upravo v Mokronog Stefan Volč iz davčne uprave Ljubljana in mesto in Alojzij Trontelj iz davčne uprave v Krškem.

Kr. namestnik dr. Ivo Perovič je sprejel v avdienco našega poslanika v Buenos Airesu ministra dr. Izidorja Cankarja. Dr. Cankar je bil sprejet tudi pri predsednici vlade dr. Stojadinoviču, kateremu je ob tej priliki poročal o poslovanju zaupanega mu poslanstva v Buenos Airesu.

Stalin Grozni „čisti“ svojo okolico

Varsava, 24. nov. Po vestih, ki prihajajo iz ruskih krogov, je prišlo do precejšnje napetosti med Stalinom in vojnim komisarjem maršalom Vorosilovim, in sicer radi zadržanja armade na Daljnem vzhodu. Gre namreč za pošiljanje streliva, orožja in letal Kitajcem. Ze parkrat je bilo javljeno, da namerava Vorosilov odpotovati na vzhod, da pregleda sovjetske čete, ki so na mejah Mandžurije in utrdb v ozemlju Vladivostoka. Toda Stalin iz neznanih razlogov ni posebno navdušen za to potovanje. Bajne na njega vpliva maršal Blücher, ki je vrhovni poveljnik sovjetskih čet na vzhodu in ki ni poseben prijatelj Vorosilova, katerega dolži, da je spravil v smrt njegovega prijatelja maršala Tuhačevskega, ki se je Vorosilovu zdel uvarčen. Tako zdaj javljajo, da je Vorosilov zopet odložil svoje inspekcijsko potovanje na vzhod.

Z druge strani poročajo, da se na Ukrajini krepi odpor proti Stalinu, ki ga sovjetske oblasti zaenkrat skušajo potlačiti z odgomi in usmrtnitvami. Zlasti med ukrajinsko mladino se vedno glasneje javlja avtonomistično stremenje. »Izvestja« poročajo, da so v Ukrajini zaprli več pravoslavniških škofov, ki jih dolže »špionaže«.

V političnih krogih Pariza se govori, da je bil v Moskvi ustreljen tudi Buharin, in sicer brez procesa.

»Venkov« poroča iz Moskve, da je Stalin nevarno zbolel. Dasi hodijo okrog njega najznamenitejši inozemski medicinski strokovnjaki, se jim doslej ni posrečilo odpraviti mu želodčno bolezen.

Tudi Litvinov-Finkelstein padel v nemilost

Po zadnjih vestih iz Berlina je GPU napravila podrobno preiskavo v stanovanju zunanjega ministra Litvinova-Finkelsteina. Preiskava je trajala celih 6 ur. Iz tega sklepajo, da je končno Stalin sklenil, da spravi s pota tudi Litvinova kot enega izmed zadnjih starih boljševikov. Verjetno je njegova usoda že zapечатena. Gre le za to, da se najde potreben material, na podlagi katerega bi bilo mogoče proti Litvinovu postopati. Organi GPU so odpeljali iz njegovega stanovanja veliko aktov na policijsko centralo. Razen tega se je vršila preiskava tudi v zunanjem komisariatu. Na

vsak način te preiskave niso izraz zaupanja in prijateljstva, ki bi ga užival Litvinov na najvišjem mestu.

Nekateri mislijo, da nameravajo boljševiki epremeniti svojo zunanjo politično smer, ne ve se pa še, v katerem pravcu. Dejstvo je, da je bilo v zadnjih tednih odžaganih več zelo vplivnih sovjetskih diplomatov, katerim bo prav v kratkem sledil tudi Litvinov.

Preganjanje pravoslavja

London, 24. novembra. »Daily Mirror« javlja, da so v sovetiji v zadnjem času obsodili na smrt 22 članov višje pravoslavne duhovščine, med njimi tudi nadškofa za osrednjo Azijo, dva škofa in šest kanonikov. Obsojeni so bili pred vojaškim sodiščem zaradi veleizdaje. Prav tako so bile razpuščene cerkvene skupine v Voronežu, Tveru in v mnogih mestih Sibirijske in Urala.

Upor v vojašnici

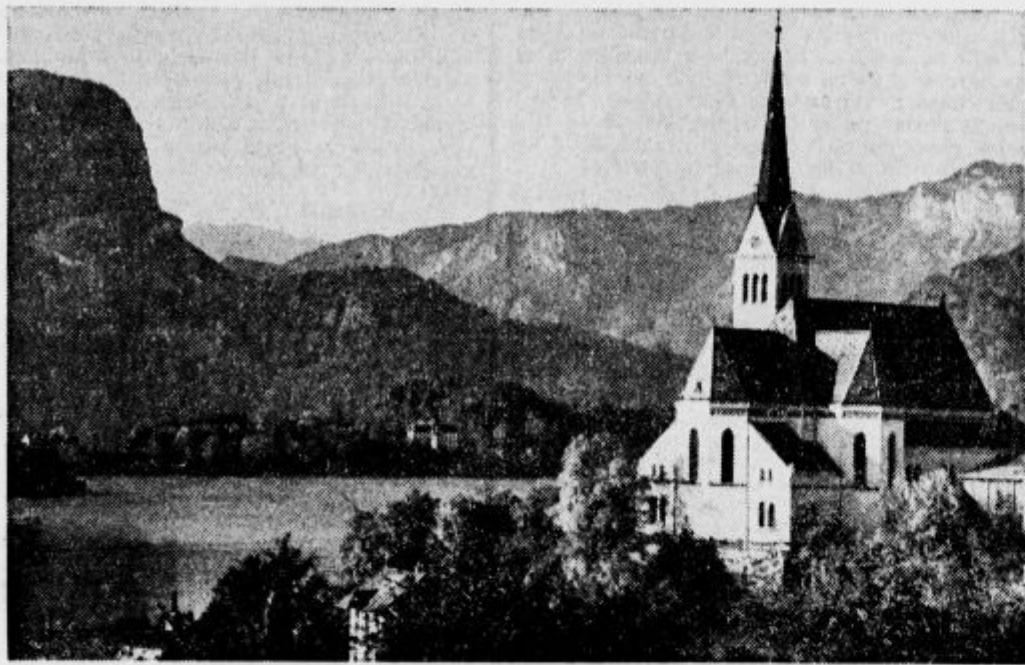
Uradno poročajo, da je v Blagoveščensku na Daljnem ruskem vzhodu prišlo do upora tamkajšnjega vojaštva, ker je hotela GPU odpeljati nekaj častnikov, ki so bili pri vojakih zelo priljubljeni. Najprej so vojaki preprečili, da bi agenti GPU odpeljali častnike, ko pa je prišla okrepitev, so vojaki zgrabili za orožje. Ko so prišli močni čekiščni oddelki do kasarne, so jih vojaki obkolili, nagnali na dvorišče vojašnice ter jih tam postrelili. Poveljnik čekiškov, ki je bil vzneuren zaradi dolge zamude njegovih ljudi, je poslal takoj nove močne okrepitve, na katere pa so vojaki pričeli streljati. Zaradi tega so čekišči dobili nove okrepitve z nekaj oklopnimi avtomobili. Vodilo se krvave borbe pred samo vojašnico. Dosedaj je padlo na obeh straneh kakih 100 mož. Poslane so bile tudi okrepitve iz sosednih garnizij.

Potres v Rusiji

Po poročilih iz Kazakstana in Uzbekistana je divjal v teh pokrajinah hud potres, ki je napravil mnogo škode, zahteval je tudi nekaj žrtev. V Sverlovsku pa je divjal tak snežni vihar, da je porušil nekaj hiš.

Slikanje blejske župne cerkve

Umetniško delo mladega slovenskega slikarja Slavka Pengova

Blejska župna cerkev s pogledom na jezero.

A. Povhe, Bled.

Blejska župna cerkev, posvečena sv. Martinu, je bila zgrajena v letih 1903—1905. Cerkev ima krasno lego, namreč ravno na hribčku pod levim obronkom blejskega gradu in s krasnim razgledom na blejsko jezero in sploh po celotnem Bledu. Načrte za cerkev je naredil slavni dunajski gradbenik baron pl. Schmidt v lepem gotskem stilu. Pregledal pa je načrte tudi znani arhitekt pl. Vancas, ki je obenem naredil načrte za oltarje. Izdelali pa so oltarje, glavnega Fellner — razen kipov — stranska pa naš slavni gorenjski rojak Vurnik st. iz Radovljice. Prava umetnina pa je tudi orgelska omara, ki jo je porisal Vurnik. Orgle imajo 32 registrov in so poleg tega, da so med najboljšimi Miklavčevimi deli, tudi ene največjih v Sloveniji. Izredno je pohvalil naše orgle letos poleti tudi znani dirigent Matošič, ko jih je preizkusil. Za vse te dragocenosti in umetnine ima največ zaslug pokojni župnik Janez Oblak, ki je imel res poseben estetski čut in se ni ustrašil še tako velikih žrtev, samo da bi imel Bled res lepo in dostojno cerkev.

Tako je bila dovršena cerkev. Dasi je bila dobro opremljena, je bila vendar nekoliko prazna. Strop in stene so bile puste, sive, neposlikane. To ni dalo miru pokojnemu župniku, ki je davno že imel polno načrtov za čim lepše poslikanje cerkve. Seveda pa je manjkalo sredstev, ki jih tudi ni bilo mogoče tako hitro nikjer dobiti. Zato je leta in leta zbiral krasne prihranke cerkve, pa tudi ga ni bilo sram pritisniti na kljuko pri vseh Blejcih brez razlike in jih prositi za darove za slikanje cerkve. Tako se mu je posrečilo po mnogih letih zbrati nekaj denarja, da se je ojačal in pričel z delom. Sicer je vedel, da nima dosti denarja, da bi veliko, kot ga je zamislil,

figurami, je izpolnjen z dekoracijami. To je bilo izvršeno v letu 1932. Isto leto pa je dal g. župnik ob vsem zidu v cerkvi napraviti dva metra visok pas iz lepega krasnega marmorja, in sicer spredaj pol metra iz črnega, ostalo pa iz svetlo-rjavega. Marmornati so pa tudi vsi stebri in pa vsi oboki vrat. To cerkev še posebno povzdiguje; je pa tudi trpežno in ni videti tako, kot v drugih cerkvah, kjer je zid spodaj vedno odkrušen, ali če je poslikan, pa odrgnjen, ker pač največ trpi.

Prostor okrog glavnega oltarja je tako dovršen. Treba pa je bilo iti še naprej. L. 1933 je dal pokojni župnik slikati še obe stranski kapeli, kjer naj bi bilo poleg drugih slik še križev pot. To pa je veljalo dosti denarja. Vendar se je župniku posrečilo, da so za polovico postaj prevzeli stroške razni cerkveni dobrotniki, ki so s tem znatno pripomogli, da sta bili obe kapeli v enem letu dovršeni. V evangelijski kapeli je zadaj čudežno pomočilo kruha in rib, spodaj pod oltarjem Srca Jezusovega pa Jezusovo vstajenje v vsej veličastnosti. Pod temi slikami je v vsaki kapeli po sedem slik križnega pota. Slike križnega pota pa so v pravem nasprotju z ostalimi, prej omenjenimi slikami. Prejšnje slike so polne duhovite romantičnosti, razkošja in dostojanstvenosti, in sicer v skladu z dogodki, ki nam jih predstavljajo. Nasproti tema pa je križev pot podan v vsej svoji trpkosti in grozoti. Lahko rečemo, tako realistično, kot bi gledali vse to Jezusovo trpljenje sedaj pred seboj. Umetnik vidi tu le glavno osebo božjega Trpina, dočim stranske osebe poda le, kolikor je neobhodno potrebno za posamezne slike. Pa tudi barve so tako dovršeno izbrane, da se vidi, kako se je umetnik z vso voljo koncentriral in poglubil. Če stojiš pred temi slikami, te nehoti prisilijo k premišljevanju in sočutju s trpečim Zveličarjem. To delo je res najbolj dovršeno od vseh slik.

Nacionalno delo naših JNS-arjev

Bivši JNS režim je marsikje v Sloveniji spravil na površje temne, zaradi moralne manjvrednosti osovražene ljudi, ki so potem pod firmo JNS opravičali svoje »nacionalno« delo. Kdor se je takemu delu upiral, je bil označen za protidržavni element ter so ga v »javnem interesu«, če že ne poslali v zapor, pa vsaj čimprej odstranili.

Tudi Marenberg so osrečili s takim nacionalnim delom. Kakšno je bilo to delo, nam je nudila dobro sliko razprava pred mariborskim okrožnim sodiščem. Na zatožni klopi je sedel prej v Marenbergu vsemogočni Franc Höbl, kateremu obtožnica očita, da je Höbl kot občinski referent za dravski most, za katerega je vodil tudi blaginjske posle, denar, ki ga je prejemal kot mostnino od mostničarja in katerega bi moral spriti nalagati v občinsko hranilnico na posebno knjižico »Moste«, porabil zase. Höbl je bil pri občinski hranilnici predsednik upravnega odbora, namestnik načelnika ravateljstva in blaginjak obenem. Ta dični vsestranski funkcionar je izbral svoj položaj in stisko vlagateljev hranilnice v svojo korist. Občinska hranilnica je zaradi obde stiske prosila za zaščito in za odlog plačil. Zaradi dovoljene zaščite vlagatelji niso mogli priti do svojega denarja in hranilne

Legija koroških borcev zboru e Slovenj Gradec.

Te dni je minilo ravno 19 let, ko so se v Slovenj Gradcu začeli zbirati idealisti, ki so kmalu nato pohiteli na mejo reševati naše brate na Koroškem. Od tej obletnice se je zbralo nad 120 bivših koroških borcev z namenom, da si ustanove krajevno organizacijo Legije, katere hoče združiti pod svojim okriljem prav vse one tovariše, ki so se v letu 1918/19 udeležili osvobodilnih bojev za našo severno mejo.

Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Druskovci, ki je orisal dosežanje delo. O ciljih in namenih Legije sta poročala tov. Verdnic iz Smartna ter tov. Krpač. S soglasnostjo vseh tovarišev je bil izvoljen prvi odbor, ki bo skušal z vsemi danimi močmi podpirati delo glavnega odbora Legije. Pri slučajnostih se je posebno obravnavalo pisanje spominov na junaško delo osvobodilnih bojev. Legija namerava izdati spominsko knjigo, ki naj bo dokaz storjenega dela v vojaškem pogledu, a obenem tudi naš prispevek zgodovini. Z željo, da bi to zborovanje rodilo bogate sadove, se je lepo uspeli zbor zaključil.

Zagradec na Dolenjskem.

Tudi med našimi dobri Dolenjci je mnogo bivših borcev za našo severno mejo. Da se tudi njim da možnost poučiti se o namenih in ciljih Legije koroških borcev, je po prizadevanju tov. J. Škerljaja, trgovca, sklical v nedeljo glavni odbor Legije članski sestanek, kateremu je prisostvovalo lepo število bivših borcev iz Zagradca, Ambursa, Krke in okolice. V nad eno uro trajajočem govoru podpredsednika Legije tov. Marušiča so dobili navzoči točen pregled dosežanj dela za dosego pravice, ki nam po vsej pravici pripadajo. Vsi navzoči so živahno sledili poročila ter sklenili, da bodo v kratkem ustanovili samostojno krajevno organizacijo.

To je bilo končano l. 1933. Pozimi, 8. dec. 1933, pa je nenadno umrl naš župnik. Tako se je veselil, da bi videl še, kako je vsa cerkev poslikana v vsej svoji krasoti. Toda ni mu bilo dano. Gotovo pa sedaj s tem večjim veseljem gleda iznad oblakov na delo svojega naslednika g. župnika Franceta Zabreta. Ta je takoj sklenil to velikopotezno delo nadaljevati. L. 1934 je dal slikati steno ob prižnici. Slika kaže sv. Pavla, kako govori Atencem. Ta slika je ob prižnici res najbolj prikladna. Slika na nasprotni strani prižnice pa predstavlja zadnjo večerjo, nad njo pa je križani Jezus, ki je slikan v popolnem gotskem stilu.

L. 1935 je delo počivalo, ker pač ni bilo sredstev. Vendar pa je g. župnik zbiral darove in prihranke cerkve, ker je imel namen delo čimprej nadaljevati. L. 1936 spomladi se je delo zopet nadaljevalo in je bil zopet en del dovršen, namreč velika stena ob zvoniku in pa strop, ki je ves izpopolnjen z dekoracijami. Ob zvonikovi steni je slika poslednje sodbe, katero je slikar res umetniško dovršil. Steno delijo namreč vrata, ki peljejo v zvonik. To je umetnik zelo dobro izbral in je naslikal na eni strani nebese, na drugi pa pekel. Nebesa kakor tudi pekel je posebno karakteriziral z barvami. Slika sama je tako prepričljiva, da človeka res prevzame in se mora zamisliti v tisti trenutek, ko bo tudi sam moral stopiti pred večnega Sodnika.

Tako je bilo delo, ki je bilo preračunano za l. 1936, dokončano. Poslikane je bilo že več kot polovica cerkve. Bili pa smo se, da ne bo mogoče dela takoj drugo leto nadaljevati, posebno ko je tako primanjlovala denarnih sredstev. Vendar smo pa upali, da se bo z varčevanjem in pa v glavnem s prostovoljnimi prispevki moglo zbrati skupaj toliko denarja, da se bo delo moglo nadaljevati in pa tudi obenem zaključiti, da bi imeli končno poslikano vso cerkev, kar je bila vroča želja vseh Blejcev, ki so se obenem hoteli tudi postaviti s tako krasno cerkvijo. Res se je g. župniku posrečilo, da je zbral potrebno vsoto in letos se je delo nadaljevalo in tudi končalo. Kakor smo že omenili, je ostal neposlikan le zadnji oziroma spodnji del cerkve s korom in prostorom pred korom. V zadnji del je prišla naravna slika posameznih delov očenasa. Slikane so te slike z zelo živahnimi barvami in nam nudijo res pravo sliko iz zamisli te globoke molitve. Prostor pod korom je poslikan le enobarvno z raznobarvnimi robnimi pasovi, kar je za ta del tudi najboljše. Na koru pa je podal umetnik sliko oziroma portreta tistih, ki sta za cerkev dosedaj imela največ zaslug. V prvi vrsti na desni strani je slika pokojnega župnika J. Oblaka, ki je cerkev zgradil in to velikopotezno slikanje začel in ima tako seveda največ zaslug. Na drugi strani pa je portret sedanjega župnika Fr. Zabreta, ki je zvest Oblakovi oporoki delo nadaljeval in tudi dokončal, ker je vedel, da se bo na ta način najbolj oddolžil pokojnikovemu spominu. Tako smo sedaj na kratko in le informativno podali sliko, kakšna je sedaj naša farna cerkev na Bledu, ki je gotovo ena najlepših cerkev v Sloveniji sploh. To mnenje so potrdili tudi že visoki gostje, ki so si cerkev ogledali. Tako si jo je letos ogledal naš prevzvišeni g. škof Rozman, lansko leto blagopokojni nadškof Jeglič, letos tudi goriški nadškof Margotti in še več drugih cerkvenih domačin in tujih dostojanstvenikov in pa tudi ogromno število tujcev.

Blejci pa smo tudi ponosni, da se lahko malo po gorenjsko pobahamo s tako krasno cerkvijo. Umetnik Slavko Pengov, ki je tako sijajno izvršil svojo nalogo, pa bo tudi imel veliko zadoščenje in veselje gledati svojo veliko ustvarjalno moč, ki jo je pri tem pokazal.

Blagoslovitev prosvetnega doma pri Sv. Urbanu

V nedeljo, 21. t. m. je bil ob udeležbi vseh faranov blagoslovljen »farni dom«, kakor so ga želeli imenovati domačini. Ves obred je izvršil domačin g. župnik Polanec. Farni dom naj bi bil res kovačnica katoliške in narodne prosvete, saj je zgrajen z marljivim delom vse farske. — Svečani blagoslovitvi so prisostvovali g. okrajni načelnik dr. Vidic, g. župan dr. Remec in g. prof. Alič kot zastopnik ptujskega prosvetnega društva. Popoldne je bila prva akademija v novem domu. Na sporedu so bile pevске točke in proste vaje, nato pa je sledila igra »Nova zapoved«. Pri akademiji je govoril g. prof. Alič, ki je čestital Urbančanom k tako lepemu uspehu. Domači župnik g. Razbomnik pa se je še enkrat zahvalil vsem, ki so mu po-
žrtvovalno pomagali pri graditvi doma.

Za samo 50 dinarjev štiri igre, proste avtorskih tantiem

Kakor že naznanjeno, pripravila Jugoslovanska knjigarna (oddelek: Založba ljudskih iger) v Ljubljani izdajo štirih ljudskih iger, ki bi veljale v subskripciji skupaj samo petdeset dinarjev (medtem ko bo knjigarniška cena za vse štiri knjige skupaj znašala najmanj 80 dinarjev). Vse štiri igre so proste vsakršnih avtorskih tantiem.

Pripravljajo se: kot duhovna igra Boonova »Sreča Cecilija«, ena najsijajnejših sodobnih deklinskih iger, ki je prevedena že na več jezikov, — kot narodna igra Petančičev »Deseti brat« v zanimivi novi priredbi, ki je bila že nujno potrebna, — kot socialna igra Vratuševa igra »Poslednji sin«, vzeta iz prekmurskega življenja in obravnavajoča vprašanje sezonskih delavcev in oblastnih palirjev, — in kot vesela igra Holbergova komedija »Po sili župan« (Den Politiske Kandestöper), ena najsijajnejših satir na gostilniško politikanstvo, ki jo je prevajalec N. Kuret presadil v Ljubljano 18. stoletja.

Javite se takoj z dopisnico Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, ker traja subskripcijski rok le do 1. decembra t. l. in izidejo knjige le, če se prijavi zadostno število reflektantov.

Ljubljanska drama: Šimkovi

Pravkar igrajo v naši drami igrice, ki je namenjena res samemu odhodu. Komedito »Šimkovi« je napisal znani odreki pisec G. Kadelburg; po svoji zasnovi sega delo v značaj burke, tako tesno se namreč stikajo slučajna neskladja druga k drugemu, tako pretirano so zunanje nujnosti smešnega dejanja. Občinstvo, zlasti tisto, ki si želi v gledališču samo odhoda, se ne meni za to, kolikokrat se enako nenaravno in deloma celo trivialno obnavljajo te zgodbe v delih, kakor jih piše tvrdka Schönthan in Kadelburg ali Blumenthal in Kadelburg. Pod tezo smešne zgodbe in jezičnih dovtipov se v teh igrach celo začutijo utrpi naše ujetje človečnosti, ki se v novih podobah hoče sprostiti; v taki igri se morda celo oglasi kak klic resnice, ki potrka na našo notranjost in nas sili, naj ga nikar ne preslišimo. Vse to se skriva v takih malo umetniških stvarih, večkrat seveda pomensko s čudnim, tudi neuspešnim plevelom. Pri »Šimkovi« pa imamo vendarle tudi precej bridko smešnega realizma, ki dviga delo precej nad burko. Ni glavno, da se pri Fajdigojih tako neprickovano skali veselje na srebrni poročni dan ali da gospod Fajdiga biti mora hočeš nočeš varuh Šimkove družine, ampak to, da imajo Šimkovi že varuha, ki je hujši kakor vsaka nadzorna oblast nad varuhi. To je Karlo Scampin. Podoba sama je v igri nova, čeprav jo v življenju večkrat srečamo z mnogoterimi obrazi. Naša uprizoritev ima posebno vrednost, da je dobila tako srečno in izvirno obeležje. G. Sancin je za to edinstveno svoj podobo poiskal živih zgledov v Trstu in nam postavil lik, ki ga bomo še dolgo lahko pomnili. Okoli tega realističnega središča sta postavljene Fajdigoja in Šimkova družina kakor dve oddeljeni svetovi, eden meščanski, drugi ubožni, vendar oba privzdignjena v teatralično enakovrednost. Režiser g. inž. arh. B. Stupica je tu in tam vezal to teatraliko z realizmom, pa ni šlo do cela gladko, zato se igra nekajkrat nagiba v manj prijetne oblike. V splošnem pa je dejanje dobro prestavljeno v naše okolje, kolikor je pač mogoče, in vzbuja vsekozi, izvemši v začetnih prizorih, ki so prisiljeni, prav obilo dobre volje. Poleg g. Sancina sta zlasti g. Daneš in g. P. Juvanova prav krepko postavila gospoda in gospo Fajdigovo, prav tako sta g. Severjeva in g. Potokar izoblikovala dva dobra in resnično topla mlada človeka. Tam, kjer začutimo resničen vzgled življenja, se tudi igralci počutijo dobro, kjer je smeh samo umetno napravljen, ostane pač sama igra. Igra se bo gotovo priljubila in tako dosegla svoj namen.

F. K.

Slovo kapetana Milutinoviča od Celja

Te dni se poslavlja od Celja splošno priljubljeno kapetan G. Milutinovič. Hudo mu je, ko se poslavlja od Slovenije, v kateri je 16 let služil, hudo tako, da se mu priše solze v oči, ko je povedal, da odhaja. Gospod kapetan se je rodil 14. decembra 1888 v Rekovicu v Šumadiji. Že v mladih letih je čutil veselje do vojaške službe. Leta 1910 je obljubil zvestobo kralju in domovini. Udeležil se je leta 1912 bitke pri Kumanovem in Jedrenu pri Carigradu, kjer je bil ranjen. Leta 1913 je bil v srbsko-bolgarski vojni, v začetku svetovne vojne pa do konca na solunski fronti v 22. vardarskem polku. Za svojo hrabrost je prejel zlato kolajno Obilja Miloša in še dve srebrni. Vseh odlikovanj je prejel devet. V Slovenijo je

prišel leta 1921, in sicer v 39. polk k 2. bataljonu, ki je bil takrat še v Ljubljani. Pri 39. polku je ostal 16 let. Že leta 1923 je prišel v Celje in bil kot domačin dolga leta med nami. Povsod ga poznajo, povsod ga imajo radi, saj je bil tako domač, tako preprost. Poznajo ga skoraj po vsej Sloveniji, saj je osebno obiskoval strelske družine in vadi njihove člane v streljanju. »Nikoli ne bom pozabil drage mi Slovenije, vsako leto bom trikrat prišel v lepo Celje,« tako je slovensko zatrdil, ko se je poslovil v naši družini. Odličnemu častniku, ki je vzljubil Slovenijo in slovenski jezik, katerega prav dobro obvlada, kličevo, ko odhaja k svoji družini v Trstenici pri Vrtnjački banji: Bog Vas ohrani!

Notranost blejske cerkve.

A. Povhe, Bled.

dokončal, vendar je mislil: začetek je tu, dalje bo že kako šlo, če ne drugače, pa vsako leto nekaj.

Tako se je l. 1932 res začelo slikanje cerkve. Skice za slikanje je dal pokojni župnik napraviti vsem večjim našim umetnikom, pa so mu načrti mladega našega umetnika Slavka Pengova najbolj ugajali in so bile tudi njegove slike najbolj žive in pa razumljive za vse ljudstvo. On je svojo nalogo res tudi dobro rešil. Gotski slog, v katerem je cerkev zidana, ki že kot tak vso stavbo posebno povzdiguje, sedaj še posebno podpirajo dekoracije, kakor tudi figure, ki so vse lepo podrejene arhitektoniki sloga. Posebno se to vidi n. pr. pri glavni sliki »Kristus na križu«, ki je ravno taka, kakršne vidimo pri starih nemških gotskih cerkvah.

Najprej se je začelo delo v presbiteriju. Tu imamo ob oknih dvanajst apostolov, ki ima vsak svoje tipične krepko stilizirane poteze. Ob straneh pa imamo dve prav lepi sliki iz življenja našega farnega patrona sv. Martina, ki sta pač za njega najbolj značilni. Na listni strani je slika, ko pride Kristus po umrlega škofa Martina in ga odnese s seboj v nebeški raj. Na evangelijski strani pa, ko se je navadnemu stotniku Martinu v spanju prikazal Kristus, ki je bil ogrnjen z odsekanim Martinovim vojaškim plaščem, katerega je dal prejšnji dan nekemu beraču na cesti. Spodaj pod temi glavnimi slikami, pa so v notni razdalji razvrščeni štirje največji zapadni cerkveni učenjaki: resni Ambrož, Afričan Avguštín, modri in globoki Gregorij in vročerkvni Dalmatince Hieronim. Ves prostor, ki ni izpolnjen s

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 25. novembra: Katarina, dev.; Mozes, mučenec.
Petek, 26. novembra: Silvester, opat, Leonard P., ep.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marija Škof. Pregelj, mati poslovodje knjigovodnice Jugoslovanske tiskarne g. Škofa. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne izpred hiše žalosti Rožna dolina cesta IV-11 na pokopališču na Viču. — V Kolo-dvorski ulici št. 6 je umrla gospa Marija Svetel. Pogreb bo v petek ob pol 3 popoldne.

† V Mokronogu je umrla gospa Frančiška Mlakar. Pokopali jo bodo v petek ob pol 4 popoldne.

† V Slovenjem Gradu je mirno v Gospodu zaspal gospod Anton Peršuh, višji veterinarski svetnik in rez, kapetan I. razr. Pogreb bo v petek ob 2 popoldne.

Naj v miru počivajo! Zalujočim naše sožalje!

Akademski klub montanistov vabi na

X. jubilejni »Skok čez kožo«

::: Tabor — 7. decembra 1937 :::

— Cenjene naročnike-zamudnike, ki so pre-jeli v minulih dneh ponovne pismene opomine za plačilo zaostale naročnine, opozarjamo tem potom, da smo na željo nekaterih prizadelež izjemoma po-daljšali rok plačila do najkasneje 6. decembra. — Prosimo cenj. naročnike, ki se jih to tiče, da upo-števajo navedeni datum.

— Tečaj za odbornike prosvetnih društev, ki opravljajo zdravstveni referat, bo 4. in 5. decem-bra v Ljubljani. Dne 4. decembra, t. j. v soboto zvečer ob 6 bo prvo predavanje pod naslovom: Delokrog in dolžnosti odbornika za zdravstvo v društvu, drugo predavanje ob 19: Obseg zdravstve-nega dela v društvu in tretje predavanje ob 20: Protialkoholno delo v društvu. V nedeljo, 5. decem-bra ob 8 sv. maša, ob 9 zdravstveni pouk, ob 10 asanacija vasi, predavanje s skioptičnimi slikami, ob 11 socialno medicinsko delo in higien-ske ustanove, ob 12 kosilo, ob 13 predavanje z avto-busom v Lukovico, pregled asanacij in zdravstve-nega doma. Nujno opozarjamo vsa prosvetna dru-štva, da prijavijo do 1. decembra točen naslov od-bornika, ki se tečaja udeležijo. Na poznejše oglase se ne bo moglo ozirati.

— Prepevadan tisk. Službene novine štev. 266 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati štev. 530 časopi-sa »Hrvatski dnevnik«.

— Društveni koledarček prejmejo še ta teden vsa društva s prošnjo, da ga razpečajo med član-sivom. Stane 7 din.

— Preimenovanje občine. Na predlog ministra za notranje zadeve in na temelju š 10 Zakona o občinah se preimenuje občina Sedlarjevo v šmar-skem okraju v občino Polje ob Sotli.

— Tečaj za maskerje kamniškega okrožja bo v nedeljo, 19. decembra, v prosvetnem domu v Kamniku. Začetek ob 9. dopoldne, konec ob 5. popoldne. Društva naj prijavijo udeležbo Prosvet-nemu društvu Kamnik.

njem času bolj potrebno kot kdaj prej, ko moramo obvladati najtežje materialne neprilike. — Denar, potršen za škatljo Ovomaltine, je dobro naložen, ker smo dobili najboljšo od najboljšega. Ovomaltine vsebuje samo najcennejšo, za organizem preko potrebo hranljivo sestavino. Ovomaltine varuje in krepi naše zdravje in umiri naše živce.

— Staro zlato kupujem po dobrih cenah: O. Kiffmann, Ljubljana, Mestni trg 6.

— Nehote ustrelil prijatelja. V nekem dvoru blizu Subotice se je pripetila te dni pretresljiva žaloigra. Kmet Sava Metanski je sodeloval pri velikem lovu, na katerega je šel s svojim blapcem Manom Milanovičem. Ko sta se vrnila s lova v dvorec, je Metanski položil puško čez stol. Mila-novič pa je puško prijel tako nerodno, da se je sprožil in zadela Metanskega v prsa, da je že čez nekaj minut umrl. Pri zaslišanju je Milanovič po-vedal, da je streljal nehote, ker je živel z Metan-skim v najboljših prijateljskih odnosih.

— Razne aretacije. Orožniki na Ježici so pri-jeli Janeza Novaka, doma iz Jarš pri Ljubljani, samskega delavca, ki je brez stalnega bivališča. Kradel je po ježenski okolici in kmetom iznimal razne malenkosti. Odvedli so ga v ponedeljek zvečer v ljubljanske sodne zapore. Nežika M. je nesrečno dekle. Ima bolezen, da prav rada sega po tuji lastnini, posebno po denarju. V neki go-stilni v Tacnu je služila za natakarico. Pa je gos-podaru odnesla do 600 din gotovine in druge stvari. Nato se je potakala okrog, da jo je napo-sled ljubljanska policija prišla, ko je okrog vese-ljačila. Izročena je bila sodišču. — Osumljen raz-nih tatvin je bil od orožnikov v št. Vidu n. Ljub-ljano aretiran France M. in odveden v zapore okrožnega sodišča. V Kranjski gori je bil aretiran Polde Derling iz Zelenikov, ker je kradel. Sedaj sedi za zamreženimi okni ljubljanskega sodišča.

— Zverinski zločin ljubosumnega kmeta. V vasi Stara gora pri Sarajevu je zagrešil kmet Vla-do Moljevič zverinski zločin nad svojo mlado ženo Danico, ki je bila že šest mesecev v blagoslovlje-nem stanju. Moljevič, ki je bil mnogo starejši od svoje žene, je bil strašno ljubosumen. Te dni je zvečer brez razloga šel za svojo ženo k vodnjaku in ko se je žena nagnila do vode, jo je zagrabil za ledja in jo sunil z nožem v obraz. Nato ji je prizadejal še 18 sunkov z nožem v razne dele telesa, zlasti v trebuh. Nesrečna žena se je branila, toda ni se mogla obraniti zblaznelega moža. Končno so na njeno vpitje prihiteli sosedi, nakar je mož pobegnil, vendar so ga pozneje orožniki prišli. Nesrečnica je bila prepeljana v sarajevsko bolnišnico, kjer je najbrže že umrla.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenchice.

Liubljana

V četrtek, dne 25. novembra

Gledališče

Drama. Cetrtek, 25. nov.: »Pesem s ceste«. Red. Cetrtek. — Petek, 26. nov.: Zaprt. — Sobota, 27. nov.: »Firmas. Red A.

Opera. Cetrtek, 25. nov.: »Ančka«. Opereta. Kratna predstava. Premierski abonma. — Petek, 26. nov.: Zaprt. (Gostovanje opere v Celju: Sa-viljski brivci). — Sobota, 27. nov. ob 15: »Cavalle-ria rusticana«. »Glumafie. Dijaška predstava po globoko značilnih cenah ob 16 din navzdol. Izven. Ob 20: Gostovanje znamenitega ruskega gledališča Sinje ptice. Izven. Cene od 50 din navzdol.

ob njem in ki so sprejeli njegovo duhovno dedi-ščino: slovenski katoliški Daničarji so si zastavili težko nalogo, zbrati hoče sredstva, da postavijo svojemu tovarišu in soboru nagrobni spomenik. In v ta namen uprizore v nedeljo ob 8 zvečer na franciškanskem odru Grillparzerjevo »Pra-babice«, da z dobičkom te predstave in še na-slednjih po deželi pripomorejo k uresničenju na-loge, ki so si zastavili. Naj ne bo zavednega krščanskega in slovenskega Ljubljancina, ki bi v nedeljo zvečer ne prišel k predstavi in se tako vsaj skromno ne oddolžil našemu fantu, ki je dal svojo srčno kri za katoliške slovenske ideje.

1 Ob sprejetju pogodbe med Električno zadrugo v Šiški in mestno občino je zadruga uprava po-slala svojim članom sledeča pojasnila: »Pogodbo za odkup zadrugnega električnega omrežja po mestni občini ljubljanski je finančni minister za-vrnil. Zato je mestna občina predložila nov osnu-tek pogodbe na osnovi osnutka iz l. 1934, ki je bil sestavljen pod županovanjem dr. Puca, vendar z nekaterimi spremembami. Te spremembe so v glavnem sledeče: 1. Kupna cena je dvignjena na 1.400.000 din. 2. Zavetišče v Šiški zgradi in osnuje zadruga takoj in zato porabi vse svoje premoženje, ter ga izroči Vincencijevi konferenci sv. Frančiška v Šiški. 3. Mestna občina nadzoruje gradnjo zave-šišča in vsakokrat lahko zahteva, da se mora zgra-diti tako, da bo služilo le temu namenu ter pre-gleda končni obračun. 4. Pri gradnji se morajo upoštevati obrtniki iz Sp. in Zg. Šiške pri enakih cenah. 5. V zavetišče se sprejemajo v prvi vrsti ubogi in sirote iz Sp. in Zg. Šiške. Zato pa izplača mestna občina ljubljanska vsako leto zavetišču red-no podporo od 30.000 din skozi 5 let iz mestnega zaklada. 6. Cene za električni tok za zadržnike se znižajo za 10 par pri kwh (kilovatluri) in uživa zadržniki in njihovi dediči to ugodnost skozi 10 let od dneva prevzema omrežja po mestni občini ljubljanski. — Isto velja za najemnike do izselitve iz zgradbe, kjer so stanovali dne 20. no-vembra 1937. 7. Uslužbenci zadruga se sprejmejo v mestno službo pod ugodnejšimi pogoji in je njih-ova stalnost zanjena. 8. Prezemem električnih naprav se mora izvršiti do 31. decembra 1937. — Pogodba je bila 20 t. m. podpisana in je za za-drugo obvezna. Motive in razloge, ki so upravo zadruga pripravili do sprejetja teh zahtev, bomo obrazložili enakomirno, ko bo to z ozirom na naš skupni zadrugi interes mogoče. Prav tako bomo vsakemu članu izročili natiskano pogodbo, da jo bo proučil in shranil za bodoče.«

Zimsko perilo. Karničnik, nebotičnik.

1 Drugi goljuf z usnjem prijel. Poročali smo o prijetem sleparju z usnjem in z drugimi predmeti, ki ga je prišla ljubljanska policija. Včeraj je ljub-ljanska policija aretirala njegovega tovariša, ne-kega Antona Jelničarja, ki so ga orožniki privedli iz šmarnega okraja na Štajerskem v Ljubljano. Ta Jelničar ima dva poklica. Je namreč ključavničar-ski pomočnik in trgovski sodrnik. Pri zaslišanju na policiji je Jelničar vse priznal. V kolikor je po-litica doslej dognala, sta Jelničar in njegov sla-rušji tovariš ogoljufala razne tovarne usnja za okoli 40.000 din, verjetno je pa, da še za marsi-kateri tisočak več. Toda stranke se nočejo prijaviti.

1 Preprečen požar. V terek okoli 11 so pasante opazili, da se v Gradšču iz znane Šumijeve delav-nice bonbonov nekaj kadi. Režiser Bratko Kreft, ki je prihajal iz drame, je telefoniral po gasilce, ki so prihiteli ter zadušili ogenj v podstrešju. Nastal je namreč kontakt med telefonsko in električno na-peljavjo v hiši podjetja Šumi. Zaradi tega kontakta je bilo izključenih tudi okoli 20 telefonskih naroč-nikov v okolici dramskega gledališča.

St. Peter pri Novem mestu

Svoj redni občni zbor je imela minulo nedeljo tukajšnja Krajevna kmečka zveza v »Katoliškem domu« ob dokaj leni udeležbi. Zupan in svetnik Bruc je pri tej priliki govoril o potrebi stanov-ske organizacije kmečkega stanu in o predložitih nalogah kmečke zbornice. Domači župnik pa je navzočim pojasnjeval pomen državnih obveznih za likvidacijo kmečkih dolgov in bonov Privilegirane agrarne banke in to oboje z ozirom na domačo denarno ustanovo.

Popoldne istega dne je kaplan Starec v Harinji vasi blagoslovil nov vaski vodnjak. Higieniski za-vod je storil prebivalcem te vasi veliko dobroto, ko jim je s precejšnjimi denarnimi žrtvami 400 m daleč napeljal dobro izvirnico v ogromni vodnjak.

Dvajsetletnik Krekove smrti je naše Prosvet-no društvo proslavilo s petjem, govorom in upri-zoritvijo igrice »Nova zapoved«.

Najstarejši naš laran, Jože Zura iz Sevnega, je 18. t. m. omahnil emrti v naročje Letos spomladi je izpolnil 88 let. Kar do zadnjega je čvrsto no-sil teže svojih let. Rajni je bil v prejšnjih letih član načelstva tukajšnje Hranilnice in posojilnice ter občinski odbornik.

Teharje

Umril je po dolgotrajni bolezni v št. Janžu ugleden posestnik Jožef Mravljak, po domače Tausek, star 81 let. Rajni Mravljak je bil odločen katoliški mož in dolga leta tudi cerkveni ključar podružnice Sv. Janeza. Pokopali so ga v terek na pokopališču v št. Lovrencu. Naj mu bo Bog za vse njegove žrtve doberoten plačnik!

Jesenice

Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh panogah vezanja, kvačkanja in pletenja, izdelanih z MEZ predivom za ročna dela bo na Jesenjah v državnih narodni šoli. Razstava bo odprta od 26. novembra do vključno 28. novembra dnevno od 10 do 18 nepretrgoma. Vstop prost! Ne prodaja se!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za božično dobo priporočamo našim cerkvenim zborom sledečo skladbo: Adamič K., Dan žari o polnoči, 12 božičnih pesmi za mešani zbor, 24 din. Foerster A., Cantica sacra III, del, za mešani zbor, 30 din. Foerster A., 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 din. Grum A., Odpe-vanja pri lavretanskih litanijah, 16 din. Hladnik Ign., Dva božična slavospeva za solo, zbor in orgle, 12 din. Hladnik Ign., Božične pred- in poigre za orgle, 10 din. Premrl St., Slava Bogu na višavi, 10 božičnih pesmi za mešani zbor, 24 din. Premrl St., Cerkevni mešani zbori. Zbirka raznih pesmi za vse cerkvene dobe za mešani zbor, 40 din. Premrl St., Le spi in O ve lesene jaslice, dve božični pesmi za mešani zbor in orgle, 3 din. Sattner-Premrl, Dve božični, dvoglasna ženska zbora s klavirjem ali harmonijem, 10 din. Sattner p. H., Božičnice, šest božičnih pesmi za mešani zbor, part. 20 din. glasovi po 4 din. Siebert L., Pastirec iz spanja, 16 božičnih pesmi za mešani zbor naših najstarej-ših skladateljev, part. 36 din, glasovi po 6 din. Siebert-Premrl, Pridite molit Jezusa, 17 božičnih pesmi naših starejših skladateljev za mešani zbor, part. 30 din, glasovi po 6 din.

Maribor

m Kot III. prireditelj »Umetnostnega tedna« bo jutri, v petek, v veliki unioski dvorani glas-beni večer, na katerem se bodo predvajale ori-ginalne, dosedaj še neizvajane slovenske sklad-be. Predprodaja vstopnic za ta koncert je pri »Putnikih« v gradu. Pevske zbere bodo dirigirali: »Maribor« ravnatelj Janez Ev. Gašparič, »Glas-beno Matico« ravnatelj Kozina, »Dravce« njen di-rigent A. Horvat in »Jadranc« prof. Ubald Vra-ber. Koncertu bosta prisostvovala znana naša skladateljca prof. Slavko Osterc in Matija Brav-ničar.

m Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo 28. novembra ob 6 jutraj sv. mašo s skupnim sv. obhajilom v stolni in mestni župni cerkvi (prva adventna nedelja). Sv. mašo bo daroval prevz. knezskofof dr. Ivan Tomažič. Popoldne ob 5 bo blagoslov z darova-njem. Vljudno vabimo vse člane in članice, da se te pobožnosti udeležijo v prav obilnem številu in z društenimi znaki. — Odbor.

m Občni zbor »Marjanišča« bo v nedeljo popoldne ob 16 v društvenih prostorih v Gregor-čičevi ulici 18. Članice in podporniki so vljudno vabljeni.

m Mariborska drama pripravlja M. Snuder-lovo novost »Lopovščine«, ki se uprizori v so-boto v okviru umetnostnega tedna. Opereta študi-ra češki šlager »Pod to goro zeleno«.

m V Ribnico na Pohorju bo vozil Putnikov avtokar v soboto 27. t. m. ob 15 izpred Orla. Odhod iz Ribnice v nedeljo ob 17. Voznja tja in nazaj 45 din. Pri Senjorjevem domu se vrši v nedeljo za udeležence brezplačen smučarski tečaj.

m Sedmo kolo šahovskega prvenstva MŠK se je igralo v terek zvečer v kavarni Central. Rutar je premagal Senico, inž. Prek Kresnika, Nosan Lukeža jun., Mišura Lukeža sen., Kukovec prof. Silo. Prekinjene so bile partije Stojšek t. Setine in Radolič: Bien. Stanje prvenstva je se-daj po sedmem kolu sledeče: na čelu je Kukovec s 7 točkami, inž. Prek 5 — 1, Sila 5, Lukež sen. 4 in pol, Senica 4, Mišura 3 in pol, Stojšek 3 — 2, Bie 3 — 1, Nosan 3, Rutar 3, Setine 2, Lukež jun. 1, Radolič in Kresnik po pol točke.

m Za čas upoklica rekrutov od 3. do 3. de-cembra je policijsko prepovedano točiti rekru-to min spremljevalcem v gostilnah alkoholne pijače, rekrutom in njih spremljevalcem ni do-voljeno nositi s seboj alkoholnih pijač.

m Z zlomljeno nogo ležala na ulici. Pri svo-jem odhodu je našel v noči na sredo policijski stražnik okoli pol 1 na Koroški cesti pred hišo št. 50 ležečo žensko, ki je glasno stokala. Pri-stopil je bliže ter je ugotovil, da si je ženska pri padcu zlomila nogo ter je tam obležala. Obvestil je reševalce, ki so ponesrečenko, brez-poselno sluškinjo Antonijo Partlič, prepeljali v bolnišnico.

m Namesto v jerebice, v svojo glavo. Usodna nesreča z orožjem se je pripetila v terek proti večeru v Jarenini. 26 letni posestnik Dominik Jamernik je opazil na njivi pred svojo hišo v večernem somraku trop jerebice. Hitro je skočil v hišo, kjer je v kotu slonela nabita puška, zgrabil je orožje za cev ter ga potegnil za seboj, da bi bil brž zunaj ter bi lahko jerebice ustrelil. Pri tej naglici pa se je puška sprožila in strel je treščil Jamerniku v glavo. Iz nepo-sredne bližine izstreljene šibre so ga strahovito poškodovale. Strel ga je zadal pod brado, ter mu je polovico obraza dobesedno olupil. S krvjo oblit se je Jamernik zgrudil nezavesten na tla. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Mesec dni je imel namestnika v zaporu. Pred okrožnim sodiščem se je vršila včeraj raz-prava proti mesarskemu mojstru Josipu Cafu s Pobrežja in proti delavcu Frideriku Podplatniku iz Maribora. Oba sta bila obtožena, ker je Pod-platnik svoječasno v Cafovem imenu odsedel v mariborski ješnišnici 1 mesec zapore, na kate-rega je bil obsojen Caf. Podplatniku je obljubil za takšno nadomestovanje 2500 din nagrade. Se-daj pa bosta oba skupaj kašo pihala in sicer je bil obsojen Podplatnik na 10 dni, Caf pa na 7 dni strogega zapore.

Gledališče

Cetrtek, 25. novembra ob 20: »Pri treh mla-denkah«. Red C. — Petek, 26. novembra: Zaprt. — Sobota, 27. novembra ob 20: »Lopovščine«. Premiera.

Celje

e Ljubljanska drama uprizori jutri ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču Rossinjevo komič-no oporo »Sviljski brivci«. Predstava je izven abonma. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slo-mškovi tiskovni zadrugi.

e Razstava portretov se odpre danes v dvorani Mestne branilnice. Prireja Vera Fischer-Pristovšek (učenka g. prof. M. Sternena). Razstava bo odprta do 3. decembra dnevno od pol 9 do pol 5. Vabljeni!

e Mestna občina celjska bo dne 5. decembra t. l. ob 2 popoldne ponovno razprodala na javni dražbi na gospodarstvu mestnega zavetišča v Med-lodu odvise vozove, njih dele in gospodarske stroje. Izdražene predmete bo treba takoj plačati.

e Protiplinska razstava v Celju. Danes je še čas, da si ogledate protioplinsko razstavo pri celj-skem kolodvoru, katero je organizirala banska uprava po vseh večjih krajih Slovenije. Dohod k razstavi je z Masarykovega obrežja. Vstop je prost, zato si prav vsakdo lahko ogleda to zanimivo in koristno razstavo.

e V celjski bolnišnici je zasopala v Gospodu žena delavca Koltnik Marija iz Medloga pri Celju. Naj v miru počiva!

e Nesreči v gozdu. Na Gomilskem se je pri na-kladanju hlo dov v gozdu ponesrečil 27 letni posest-nik Cizej Franc. Hlod mu je padel na levo nogo in mu je pod kolonom zlomil. — Prav tako se je ponesrečil v gozdu 46 letni drvar Trbovšek Janez iz Podplatinke, ki si je zlomil desno roko.

e Fin evetlieni med dobiti pri Kmetijski družbi. Celje, Askerčeva ulica.

e Liginio moštvo Sk Ljubljane v Celju. V ne-deljo ob četrti na 3 bo prigl igralo v Celju kom-pletno Liginio moštvo Sk Ljubljane. Tekma se bo odigrala na Glaziji s Sk Celjem. Pričakujemo, da se bo Sk Celje tokrat še prav posebno izkazalo.

Bohinjska Bistrica

Dne 21. nov. t. l. je bil v Boh. Bistrici uspeši občni zbor žel. kluba JRZ. Od centralne uprave so bili navzoči gg. Masič, Ponikvar in Cimperman. ki so v kratkih in jedrnatih besedah orisali ves program in cilj, ki ga zasleduje žel. klub JRZ. Člani so z veseljem poslušali izjave navzočih go-spodov, se z njimi pogovorili o vsem, jim potolžili svoje težave, ki tlačijo prav bohinjski železniški delavstvo. Objubili so jim vso pomoč, storilo se bo zanje, kar se bo moglo, zato naj ee na centralo obračajo z zaupanjem. Ob sklepu so zapustili že-lezničarji dvorano z močno zavestjo, da bodo v duhu JRZ stranke širili svoje delovanje in za svoj klub pridobili čim več tovarisov, kajti v slogi je moč!

ČASNIKARSKI KONCERT

1. decembra ob 20³⁰ v dvorani na Taboru

Vstopnice so na razpolago od sobote naprej v Matični knjigarni

— V Službenem listu kr. banske uprave drav-ske banovine od 24. t. m. so objavljena »Pravila o opravljanju državnega strokovnega izpita za učitelje večšin na srednjih šolah«, dalje »Obvestilo o rastlinskih boleznih v raznih državah«, »Države, zakužene s krompirjevo zlatico« in »Objave ban-ske uprave o pobiranju občin. davšin v l. 1937-38 v občini Slatina-Radenci«.

— Razglednice. Izšlo so božične razglednice v založbi Prosvetne zveze. Akademski slikar g. R. Subic je naslikal motiv k polnočnici in Jezusove v gozdu. V večbarvnem tisku jih je izdelala Jugoslovanska tiskarna. Razglednice so umetniško delo, izvršeno doma. Veliko tujega šunda se uvaža ravo za praznike iz tujine, zato vrši Prosvetna zveza lepo delo, da ustvarja s pomočjo domačih umetni-kov lepše stvari, kakor so pa od drugod uvožene. Za božič naj vsakdo zahteva samo te razglednice. Dobe se v vseh trafikah, trgovinah in pri društvih, kakor tudi v centrali: Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josef« grenchke vode, za-vžite na tešče, z lahkoto doseči izprazne-nje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josef« voda je davno preizku-šena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod. Ogl. reg. S. br. 20474/35.

— Illovec zasula delavca do vratu. Huda ne-sreča se je včeraj dopoldne pripetila na Brdu pri Ljubljani, kjer imajo Združene opekarne svojo ope-karno. 23 letni delavec Josip Debevec, doma iz Vnanjih gor, je odkopal plašč illovec, ko se je illovec naenkrat vsula nanj ter ga zasula do vratu. Iz opekarne so poklicali poklicne reševalce, ki so tako prihiteli, medtem pa so že Debeveci tovariši poskušali odkopati Debeveca, ki se je čim dalje bolj dušil v gosti illoveci. Delavcem se je po-srečilo odkopati svojega tovariša, nakar so ga na-ložili reševalci na reševalni avto ter ga odpeljali v splošno bolnišnico. Debevec je dobil k sreči le lahke notranje poškodbe. Izvinil si je tudi nogo. — Stednja na pravem mestu. Današnja kritična doba nas sili, da naše potrebe znižamo na naj-nižjo mero. Stediti moramo na vseh krajih, ampak stednja na terenu zdravja, bi bilo razpajanje naj-večjega blaga. — Dobro zdravje nam je v današ-

Predavanja

Sempetrski fantovski odsek: Drevi predava-nje akademika Gajška.

Prosvetno društvo Sv. Kristof. Drevi ob 8. predavanje o Bolgariji. Predava prof. Kranjc.

Filozofska društvo v Ljubljani priredi v so-boto, dne 27. novembra, svoje prvo letošnje preda-vanje. Predaval bo g. univ. prof. dr. Evgen Spek-torski: »Badenska šola in sodobna filozofija«. Predavanje bo v mineraloškem inštitutu na uni-verzi ob 18. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

Prirodoslovno društvo opozarja na predavanje g. univ. prof. dr. Borisa Zarnika »O določevanju spola«. Predavanje, ki ga spremlja precejšnje šte-vilo diapozitivov, bo v petek, 26. t. m. ob 20. v Mali filharmonični dvorani (kino Matica).

Sestanki

Fantovski odsek sv. Jakob ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na katerem predava g. inž. Jože Sodja.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 1 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Za gospoda

topla zimska suknja ali jesenski plašč! Vzorci, ki Vam bodo ugajali, so v odlični kvaliteti: naprodaj pri

BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5

1 Na VIII. prosvetnem večeru, ki bo v petek, 26. novembra ob 8 v beli dvorani hotela Union, je na sporedu zanimivo predavanje g. prof. dr. I. Grafenauerja: O borbi za ohranitev slovenske kot književnega jezika. Zadnje čase se je na tem področju mnogo raziskovalo in so se odkrile nove zanimivosti. Prav to bo tvorilo jedro tega pre-da-vanja, na kar opozarjamo cenj. občinstvo.

1 Skoraj pol leta bo minilo, odkar je padel pri Prihojavi zavedni krščanski akademik Rudolf Dolinar. — Ob pogrebu so se nam trgale duše od bolesti in vsak izmed nas je tedaj prisegel, da morajo ideje mladega mučenika zmagati. Slo-venski fantje, ki so z Dolinarjem delali, hodili

Plenarna seja Zbornice TOI

Proračun za 1938 sprejet — Debat o zadružnem in obrtnem zakonu

Ljubljana, 24. novembra.

Danes dopoldne se je z znatno zakasnitvijo začela plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, za katero je bilo veliko zanimanje, kar je pričala zlasti množična publika, večinoma obrtniki, ki se je zbrala v zbornični dvorani.

Predsedstveno poročilo

Sejo je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je uvodno pozdravil navzočega zastopnika bana, načelnika za trgovino in obrt g. dr. Rateja. Ugotovil je navzočnost 57 zborničnih svetnikov, imenoval za overovatelja zapisnika g. Igliča in dr. Cirila Pavlina. Prešel je takoj na dnevni red ter je podal najprej predsedstveno naznanilo. Iz teh naznanil je posneli, da je začela Zbornica s svojimi uradnimi dnevi v Ptuj, nadalje je zbornico obiskal junija minister trgovine in industrije. Zbornica je pristopila kot član k centrali industrijskih korporacij. Zbornica je kupila dve nepremičnini: vl. št. 196 karlovske predmestje in vl. št. 54 kapucinsko predmestje za nekaj nad pol milijona dinarjev, kar je plačala s knjižicami zaščitenih denarnih zavodov. Ministrstvo trgovine in ind. je odobrilo izpremembo poslovnika za zbornično razpisnice, ni pa odobrilo izpremembe zborničnega statuta, kar tiče 4. podpredsednika zbornice. Na poziv uprave za zaščito industrijske lastnine je Zbornica predlagala člane za začasno upravo te ustanove. Zbornični računski zaključek za 1936 je ban potrdil. Zbornica je nadalje predložila ministrstvu za pravosodje kandidate za imenovanje častnih sodnikov. Ker niso vsa združenja poslala imen za predlagane člane davčnih in reklamacijskih odborov, so končne predloge izdelalo zbornično predsedstvo. Predsedstvo zbornice je načelno sklenilo, da bo esizdalo na zborničnem dvorišču dvoran. Naročilo je načrte in sestavilo poseben gradbeni odbor, ki bo delo oddal in ga nadziral. O financiranju zgradbe bo odločal zbornični finančni odbor.

Nato je bilo na dnevnem redu obsežno poslovnoročilo.

Novi proračun

Sledila je razprava o proračunu Zbornice za 1938. Uvodno je pojasnil predsednik g. Jelačin delo za izdelavo proračuna. Novi zbornični proračun je sestavljen tako, da se deli na dve glavni skupini: prva obsega skupne zbornične potrebe, med katere spadajo izdatki za urad, zbornični svet, odbore in za vzdrževanje urada in naprav. Drugi del pa obsega posebne potrebščine vsakega posameznega odseka. Skupni proračun izdatkov znaša 3.771.058 din, dohodkov pa din 3.772.500. V primeri s proračunom za 1937, ki je znašal 3.166.000 din, je novi proračun zvišan za 608.500 din ali 14%. Najbolj se je proračun povečal zaradi dotacije zb. zakladov, nadalje za službo zborničnih delov in za potrebe obrtnega odseka. Finančni odbor je nadalje sklenil, da razpolaga s specialnimi krediti odseki samostojno in naravnost v okvirju proračunskih namenov, za katere so odobreni. Za povečanje proračuna je bilo težko najti kritje, ker se je zaradi odredb finančnega zakona razširil krog obrtnikov, ki spadajo pod pavšal, znižala kvota pavšala in še določilo, da tvori samo 60% pavšala podlago za samoupravne doklade. Pri predpisnem minimalnem davku pa se vzame kot podlaga za odmero doklad samo 50% predpisa. Z ozirom na boljše zaposlitev podjetij je bil določen proračun za dohodke od doklade za 287.000 din višje kot lani. Tudi je preračunan donos taks na 235.000 višje kot lani, kar ustreza dejanskemu donosu zadnjih let. Iz vsega tega sledi, da so dohodki preračunani zelo optimistično in bo treba proračun v prihodnjem letu izvajati v okvirju dejanskega donosa taks in priloka doklad.

Na podlagi uvodnega referata je bilo predlagano, da naj znaša doklad 8% od osnovnega davka pridobnine in družbenega davka.

Davkoplačevalci, ki plačujejo pridobnino pavšalno, bodo plačevali zbornici letni prispevek:

a) če delajo sami 10, če delajo z 1 pomočnikom 15 in z 2 pomočnikoma 20 din. Nadalje plačajo osebe, ki so zavezane plačevanju doklade za zbornico (razen pavšaliranih malih obrtnikov), pa plačajo samo toliko pridobnine, da bi znašala 8% doklada manj kot 20 din, zbornici namesto doklade letni minimalni prispevek 20 din. Podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, plačajo v primeru, da se jim odobri minimalni davek, poleg doklad še letni prispevek, ki znaša 0.1—0.5% glavnice, vendar prispevek ne sme znašati več kot 50.000 din.

Slika vsega proračuna je naslednja (v oklepajih podatki za 1937): skupna potrebščina zborničnega sveta in urada 2.583.884 (2.299.661), potrebščine odsekov: industrijski odsek 190.000 din (152.250), trgovski odsek 292.000 (260.000), gostinski odsek 115.000 (111.250) in obrtni odsek 580.174 (462.000) din, torej skupno odseki 1.177.174 din (985.500).

Razprava o proračunu

Prvi je k proračunu govoril sv. g. Jos. Rebek. Najprej je očitel položaj obrtništva, katerega tare prvo zlo šušmarstvo, drugo zlo pa so znatne javne davkatve. Kritiziral je delo Zavoda za pospeševanje obrti, ker prireja premalo tečajev. Treba bo začeti z izmenjavo pomočnikov z inozemstvom. Glede pavšaliranja obrtnikov pravi, da bi morala zbornična doklada znašati samo 4.80 din pri onih obrtnikih, ki delajo z 1 vajencem ne pa 10 din, kot določa zbornični proračun. Pri obrtnikih, ki delajo z enim pomočnikom, bi morala znašati samo 7.20, ne pa 15 din, pri obrtnikih z 2 pomočnikoma pa 9.60, ne pa 20 din letno. To pomeni obremenitev za nad 70.000 din in protestira proti tej obremenitvi. Takse, ki jih bodo sedaj pobirali v korist Zavoda za pospeševanje obrti, so dokaj nizke, nižje kot drugod, vendar se obrtniki pritožujejo nad njih višino in jih ne bi bilo treba zviševati. Očitke nasproti g. Ogrinu, je g. Ogrin takoj zavrnil. G. Rebek je govoril tudi o razmerah pri Združenju brivcev v Ljubljani in se pritožuje nad postopanjem obrtnega odseka. G. Rebek izjavlja, da bo glasoval za proračun.

G. Ogrin je zavrnil g. Rebeka, da se pobirajo takse, o katerih je govoril, od onih, ki šele nastopijo obrt in da je zanje glasoval ves obrtni odsek. G. Kavka je ugotovil, da je obrtni odsek s tem proračunom zadovoljen in ugotavlja, da gre denar v prave in dobre namene. Glede kritike o prirejanju tečajev, da jih je premalo, je jasno, da je tečajev premalo, vendar se vsem ne da ustreči. Izreka misel, da naj bi banovina in zbornica zedinili svoje delo pri prirejanju tečajev ter da bi se v ta namen zbrana sredstva najbolj racionalno porabila tako, da bi se prirejali tečaji pod vodstvom zbornice s prispevki banovine. Ni govora o povišanju doklade za pavšalirane obrtnike, pač pa je doklada ostala neizpremenjena. Pomisliti mora obrtništvo, da mu je bilo z ukinitvijo okrožnih odborov prihranjenih nad 270.000 din in je prav, če obrtniki tudi nekaj prispevajo za svoje stroške v zbornici. Povišanje taks za inkorporiranje ne zadeva že obstoječih obrti, ampak samo one, ki se prijavijo na novo, ki hočejo postati mojstri. Zavrača osebni očitke g. Rebeka. Pojasni tudi zadevo z združenjem brivcev, kjer je obrtni odsek postopal pravilno. Končno predlaga, da naj bi se izvolil po sklepu obrtnega odseka poseben odbor, ki bo obenem z zborničnim predsedstvom študiral predlog za izpremembo uredbe o zbornicah, nadalje pravila in poslovnik zbornice v dosegu čim širše avtonomije za obrtni odsek.

G. Simenc ugotavlja, da je večina obrtnega odseka delala popolnoma pravilno, kar dokazuje zlasti dejstvo, da bodo oni, ki kritizirajo proračun, glasovali za proračun. Kar se tiče drugih stvari, ki so bile tudi obravnavane na seji, je mnenja, da je najbolje, če ostanejo v okvirju odseka.

O predlogu g. Kavke in obrtnega odseka je izjavil predsednik g. Jelačin, da ga bo dal v razpravo vkljub formalnim pomislekom pri točki 8. dnevnega reda.

Pri končnem glasovanju so vsi navzoči z eno samo izjemo glasovali za proračun.

Novi zadružni zakon in trgovci

Predsednik trgovskega odseka g. Albin Smrkolj je poročal o interesih gospodarskih krogov in novem zakonu o pridobitnih združenjih. Referent je mnenja, da zadružništvo danes ne zadeva samo trgovstva in njegovih interesov, ampak v velikem obsegu tudi interese obrtništva, gostinskih podjetij in celo industrijo. Stališče zasebne iniciative do zadružništva ni v vseh oblikah in panogah enako. Predvsem izvema referent občestvotne zadruge, ki se nanašajo na zadružno obratovanje v poljedelstvu. Združitev malih kmetovalcev za skupne interese, v kolikor so za to merodajni stvarni pogoji in gospodarski motivi, go gotovo uместna in priporočljiva. Glede kreditnega zadružništva naglašja, da se pripravljajo stvari, ki niso v interesu kreditne samostojnosti slovenskega gospodarstva in katerih izvedba bi nas tudi na tem polju spravila v odvisnost od central. Novi zadružni zakon bo zbirko razširil naše kreditno zadružništvo, vzel mu prejšnjo elastičnost, ker mu predpisuje posebne načine nalaganja dobroimetij. Posebno stališče zavzemajo gospodarski krogi glede pridobitnih združenj v pravem pomenu besede. Tu je preveč svobodna pot za ustanavljanje novih zadružnih trgovin, hotelov, gostinskih podjetij itd. Ako je kje potrebno in uместno, potem naj tu oblast intervenira, ker zadružni zakon ne zahteva iste usposobljenosti odnošno dokaza kot za trgovski obrat posamezne trdke. Pridobitni krogi so odločno proti temu, da se jim ustvarja konkurenca, ki je subvencionirana iz javnih sredstev, ki uživa davčne in prometne ugodnosti in ki sicer ne bi bila v stanju, da se sploh kot konkurenca pojavi. Po mnenju referenta je zadružni zakon pustil najvažnejša vprašanja odprta in zato apelira na ministrstvo trgovine in industrije, da posvelji vprašanja izvedbe zadružnega zakona vso pažnjo in zaščiti pri tem legitimne interese poklicne trgovine, industrije in obrti.

Zakaj je g. dr. Koce glasoval za zadružni zakon

Za referentom je govoril najprej zbornični tajnik g. dr. Jure Koce, ki je govoril v svojo obrambo, saj je glasoval za novi zadružni zakon.

Tudi je važno za industrijo, da je bil v nevarnosti št. 33 obrtnega zakona, ki je določal, da morajo zadruge izvrševati vse pogoje obrtnega zakona, če hočejo izvrševati tovarniške obrte. Ta člen je ostal in so zadruge dobile samo to koncesijo, da mora ban v primeru dvoma, katere zadružna podjetja je smatrati za tovarniška, zaščitati poleg pristojno gospodarske zbornice, kot doslej

(pa so jo hoteli zadružniki izključiti!), tudi revizijsko zvezo.

Za gostilničarje je važno, da sicer ne spadajo zadružne menze in prenočišča pod obrtni zakon, pač pa bodo morali skoraj brez izjeme prenehati zadružni bufeti, vinotoči, vinske in zadružne kleti, kar je tudi uspeh. Točno je le, da zadruge ne bodo mogle ustanovljati kar brez vsega gostinskega podjetja in hotele, ampak si bodo morale v bodoče v smislu obrtnega zakona pridobiti redno potrdilo. Nadalje je razvidno iz št. 54 zadružnega zakona, da je ostal v veljavi št. 60 obrtnega zakona. Edino kjer gre za derogiranje obrtnega zakona, je določba, da zadruge ne bodo morale več biti vključene v naših prisilnih združenjih. V celoti je ostal tudi odst. 5 št. 95 obrtnega zakona. Na podlagi teh konkretnih dejstev ugotavlja dr. Koce, da obrtni zakon v nobeni stvari ni z zadružnim zakonom polsoben, obrtni zakon je ostal v svoji zgradbi nepoškodovan, kar dokazuje primerjava obeh zakonov.

Kakršen je bil zadružni zakon, ni čudno, če so zanj glasovali tudi trgovci. Za zakon je glasovala skoraj vsa opozicija, med njimi celo bivši zbornični svetnik in bivši predsednik nekega trgovskega združenja.

Za interese gospodarskih stanov se je dalo delati le v obdobju, v katerem je bil g. dr. Koce. Glede pripomb zbornice k zakonskemu predlogu je omenil, da so bile te pripombe splošne in niso bile dovolj konkretne, kajti konkretne pripombe je dala Glavna zadružna zveza.

Na koncu govora je dejal dr. Koce, da je potrebno, da se s tega foruma sliši, da je g. dr. Koce zastopal interese Zbornice pri položaju 216 glasov pri 4 formalnim v polni meri. Če je g. dr. Koce glasoval za ta zakon, je delal po svoji vesti in ker interesi gospodarskih krogov niso udarjeni, ampak celo precej izboljšani v primeri s prejšnjim pravnim stanjem. Najlažje bi seveda zanj bilo odtegniti se glasovanju, toda glasoval bi s tem proti dobro razumljenim gospodarskim interesom, gotovo pa je tudi, da bi po tem v marsikateri določbi zakon ne bil tak kakor je danes.

G. Smrkolj je zahteval, da se v trgovskem odseku še nadalje razpravlja o tej zadevi.

G. Kavka pripominja, da obrtniki ne kritizirajo zadružnega zakona, ker določa tudi za produktivne zadruge usposobljenosti dokaz. Omenja, da so na najmerodajnejših mestih v Belgradu slišali izjavo, da se je baš na izvajanja dr. Koce zadružni zakon izpopolnil in marsikaj slabega črtalo, katero zaslugi je treba priznati. Na predlog g. Senčarja je bila debata o tem zaključena in stvar oddana v trgovski odsek. Predsednik g. Jelačin je še povedal, kako je prišlo do današnje razprave in zakaj je dal priliko dr. Kocetu govoriti, ker misli, da je obojestransko pojasnilo stvari sami najbolj služilo.

O pavšaliranju pridobnine za male trgovce je poročal g. Milko Senčar.

Nelegalna konkurenca obrtništva

O pobljanju nelegalne konkurence obrtništva je poročal zbornični podpredsednik in predsednik obrtnega odseka g. Ivan Ogrin. Na podlagi njegovga poročila je zbornica sklenila opozoriti ministrstvo trgovine in industrije, naj ukaže banovnam najstrožje izvajati zakonske predpise glede šušmarstva. Pravosodno ministrstvo naj čimprej pregleda, kaj vse se dela v kaznilnicah, posebno še v mariborski kaznilnici, kar je bilo že svoj čas objavljen, in naj se vsa dela, ki so protizakonita in proti krajevnim običajem nenavadna in ki povzročajo konkurenco in škodo obrtnikom, takoj ustavijo. Prometno ministrstvo naj vsa količinj večja dela oddaja na ovrtnih licitacijah. Naj se razpiše tudi vsa dimnikarska dela pri ljubljanskem železniškem ravnanstvu. Pri spremembi predpisov za javno oddajo del naj se uredi za določa tako, da se dela ne oddajo najcenejšemu ponudniku, ampak onemu, ki dokaže in po svoji kvalifikaciji jamči, da bo za dotični znesek tudi delo dobro izvršil. Tuji državljani naj se ne skrivajo za domača podjetja in predpisi glede prednosti naših državljanov naj se strogo izvajajo.

Banovina naj izda obrtnim oblastvom prve stopnje navodila, da naj pri prijavi neupravičenega obratovanja nujno postopajo in izreka stroge kazni. Tudi naj se izdajo stroga navodila za postopanje proti igravanju obrtnih predpisov z delom v lastni režiji. Občinske uprave in cestni odbori naj rokodelskih del redoma ne izvršujejo v svoji režiji, pri oddaji del ne izigravajo obrtnikov in vsa dela oddajajo pravilno izključno samo upravičenim obrtnikom. Tudi manjša dela pod 100.000 din naj se oddajajo na licitacijah. Končno apelirajo obrtniki na državo, naj točno plačuje izvršena dela.

K referatu in predlogom g. Ogrina je obširno govoril o razmerah v mariborski kaznilnici g. Burč. Mariborska kaznilnica je postala velik industrijski obrat, ki zaposluje od 500 kaznencev pri raznih delih najmanj 350. To je najobutnejša konkurenca mariborskemu obrtništvi in delo v kaznilnici naj pregleda posebna komisija, v kateri morajo biti tudi zastopniki obrtništva. G. Čeč opozarja na to, da bi bilo potrebno opozoriti merodajne faktorje na to, s kakšnim produktivnim delom bi zaposlili kaznence. Nikakor pa ne smejo kaznilnice postavljati si velikih strojev in z njimi obratovati. Stroje je potrebno takoj demontirati. Kaznilnica naj vendar ne bo tak kraj, v katerega bi si zločinci želeli priti!

O uspehih in nedostatkih našega tujeskega prometa je poročal predsednik gostinskega odseka g. Majcen.

Zbornične takse.

V korist Zavoda za pospeševanje obrti gredo sedaj one zbornične takse, ki se pobirajo ob prijavi novih obrtov. Ob tej priliki so bile tudi te zbornične takse zvišane. Za potrdila po št. 95, odstavek 5 obrtnega zakona bo treba odsej plačevati (v oklepajih prejšnje takse): za rokodelske in ostale obrtniške obrti: v krajih z več ko 50.000 prebivalci 480 (400), v krajih z več ko 20.000 prebivalci 350 (300), v krajih z več ko 1000 prebivalci 150 (100) in v ostalih krajih 100 (75) din. Neizpremenjena je ostala postavka za kraje z več ko 5000 prebivalci (150 din). Za nove graditeljske obrti se zviša taksa od 500 na 1500 din, za zidarske in tesarske od 300 na 800 din. Taksa za potrdilo pri preselitvah obrtnikov v mesta se zviša od 50 na 150 din, za preselitve po deželi od 25 na 75 din.

Predlog obrtnega odseka.

V imenu obrtnega odseka je razložil predlog o posebnem odboru za proučevanje možnosti čim

širše avtonomije obrtnega odseka zb. svetnik g. Kavka. G. Jelačin je predlagal, naj to stvar prouči finančni odbor obenem s predsedstvom. Gospod Kavka ostaja pri predlogu, naj se pritegnejo k posvetovanjem tudi drugi svetniki, ki se za to zanimajo. Končno je bilo sklenjeno prepustiti razmotrivanje tega predloga predsedstvu in finančnemu odseku, ki naj izdelata predloge za odseke.

Samostojni predlogi

Po kratki tajni seji, ki je obravnavala napredovanje zborničnega uradništva in nekatere upokojitve, so prišli na vrsto samostojni predlogi, katerih je bilo vloženih 12.

Gospod Rojnik je predlagal čimprejšnje uveljavljenje uredbe o samoupravnih branilnicah, pri tem naj se pa upošteva želje slovenskih branilnic. G. Šarec predlaga podaljšanje olajšav za hotelsko industrijo in potrebne nove olajšave za to panogo. G. Hrastel Jože je načel važno vprašanje izplačila predvojnih avstroogrskih in deželnih posojil, katero čaka že vso popravilno dobo na rešitev, kar ni v korist državnemu kreditu. G. Smrkolj Albin predlaga, naj se kazen zaradi računsko takse od 50 kratne izmere redne izmere zniža na 5 kratno in da se predpise izdajatelj, ne lastniku računa. Pri krajašnje povzroči izdajatelj in more biti zanj le on odgovoren. G. Peterlin Miro predlaga podaljšanje roka ugodnosti po točki 15 št. 11 potniške tarife.

Glede izpopolnitve obrtnega nadaljevalnega šolstva je predlagal g. Kavka, da naj se prilagodi strokovni pouk praktičnim potrebam obrtnega stanu in zahtevam napredne strokovne vzgoje našega obrtnega narasaja. Tudi naj nadaljevalne šole vzdržuje država kakor skrbi za ostalo šolstvo. — G. Pinter predlaga, naj se trgovcem v naši banovini ne predpiše vozarinska taksa. Trgovci nimajo pri nas od prevoza blaga odjemalec ali v skladišče nobenega dohodka ali koristi. Tudi ne izvršujejo prevoza obrtna in v lokalnem prometu ne povzročajo železniški nobene konkurence. G. Pinter predlaga nadalje, naj Pošta hranilnica obrestuje dobroimetja na čekovnih računih in zniža pristojbine, katere pobira za svoje poslovanje Pošta hranilnica.

Pri razdelitvi dohodkov donosa viška skupnega davka na poslovni promet dobiva naša banovina premalo. Naša banovina je plačala v proračunskem letu v ta namen pri davčnih uradah 13.977 milij. din, pri carinarnicah 9.558 milij. din, torej skupno 23.534.416 milij. din. Naša banovna uprava pa je dobila nazaj le 2.900.000 din. Zaradi tega naj se naš delež pri donosu tega davka zviša, nadalje naj se naš delež razširi tudi na obli prometni in luksuzni davek in opusti maksimiranje tega prispevka na 100 milij. To so predlogi g. Senčarja.

S samostojnimi predlogi je bil dnevni red izčrpan in je predsednik g. Ivan Jelačin sejo zaključil malo pred 14.

Borza

Dne 24. novembra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238, v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani neznatno popustil na 8.675—8.775, v Zagrebu na 8.665—8.765, v Belgradu na 8.650—8.750.

Grški boni so beležili v Zagrebu 26.65—27.35, v Belgradu 26.44—27.14.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.90 do 14.10, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo in konec decembra 13.80—14, za konec januarja 13.77—13.97, za konec februarja 13.70—13.90.

Italijanske lire so nudili v Zagrebu po 2.20.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.362.253 din, v Belgradu 4.501.000 din. V elektih izkazuje Belgrad le 177.000 din prometa.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2394.16—2408.75
Berlin 100 mark	1739.53—1753.40
Bruselj 100 belg.	732.45—737.51
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.10—217.16
Newyork 100 dolarjev	4272.26—4308.57
Pariz 100 frankov	146.22—147.65
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	225.69—228.78

Curih, Belgrad 10, Pariz 14.6875, London 21.6125, Newyork 432, Bruselj 73.475, Milan 22.725, Amsterdam 240.30, Berlin 174.65, Dunaj 79.40—81.80, Stockholm 111.45, Oslo 108.625, Kopenhagen 96.50, Praga 15.20, Varšava 84.80, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.555, Buenos Aires 126.50.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 7% invest. pos. 96—98, agr. 54—55, vojna škoda promptna 418—420, begl. obvl. 78.50—79.50, 4% sev. agr. 51—53, 8% Bier. pos. 94—96, 7% Bier. pos. 85—86, 7% pos. Drž. hip. banke 100—100.75, Trboveljska 220—240.

Zagreb, Državni papirji: 7% inv. pos. 97 den., agrarji 54 den., vojna škoda prompt. 418—419.50, begl. obvez. 78.25 den., dalm. agr. 76.50 denar, 4% sev. agr. 54 denar, 8% Bier. pos. 94 denar, 7% Bier. pos. 85 den., 7% pos. Drž. hip. banke 100—100.75, Delnice: Nar. banka 7.500 den., Priv. agr. banka 210 den., Trboveljska 240 blago, Gutmann 53—57, Danica 50—51 (50), Osl. sladk. tov. 165—180, Dubrovačka 400—430, Jad. plov. 400—430, Oceania 311 denar.

Belgrad, Državni papirji: 7% investicijske pos. 96.50—97.50 (97), agr. 54.50 den., vojna škoda pr. 418.50—419 (418.50), begl. obvez. 78.75—79 (79), dalm. agr. 76.65—77.25, 4% sev. agr. 55 denar, 8% Bier. pos. 94.25—95, 7% Bier. pos. 85.25—86, 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar. Delnice: Nar. banka 7.500—7.550, Priv. agr. banka 123—213.50 (drobni komadi).

Dunaj, Poslovanje se je razvijalo danes pri nekoliko prijaznejšem razpoloženju. Vendar je prevladovalo nagajenje k oddajam v kulisi, kjer so bili končni tečaji pod začetnimi. Znatneje so popustile obveznice bivše Južne železnice, nadalje Aloine, Rima Waagner in Semperit. V zgradbi so bile večinoma nižje notacije, v znatnejši meri so popustile delnice papirne industrije ter delno kovinske in tekstilne delnice. Zaključili tečaji (v oklepajih večerašnji zaključni tečaji): Donavsko savaško jadranska 60.60 (61.60), avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 18.40, delnice: Creditanstalt Bankverein 260.10 (262.25), Narodna banka 162.50 (162.50), Donavsko savaško jadranska 19.65 (19.67), Steg 26.2, Siemens-Schuckert 138.50, Stewearg 28.05 (28.10), Magnesit 45.00 (84.75), Trboveljska 24.80 (25.32), Alpine 41 (42.30), Berg-Hütten 520, Rima Murany 77.25 (80), Steyr-Daimler-Puch 225.50 (227), Semperit 79 (81.75).

Žitni trg

Novi Sad, Vse neizprem. Tend. stalna. Promet srednji.

Pred 2500 leti potopljen zaklad

Kserksovo vojno blagajno hočejo dvigniti

Milijonski zaklad, kateri pa je velikanske zgodovinske vrednosti, nameravajo sedaj Grki dvigniti iz morske globline, kjer leži že celih 2500 let. To je vojna blagajna perzijskega kralja Kserksa, ki je bila potopljena leta 480 pred Kristusom v zgodovinski pomorski bitki pri Salaminu. Vojna blagajna je bila shranjena na bojni ladji perzijskega kralja ter se je z ladjo vred potopila.

Kserks je bil mogočen kralj vzhoda, pred katerim so trepetali tedanji narodi. Da si podvrže še Grčijo, se je odpravil z velikansko armado, ki je bila toliko, da je s svojimi puščicami kar »sonce zatemnila«, kakor so pripovedovali tedanji zgodovinarji. Nič manj mogočno ni bilo njegovo vojno brodovje, ki je bilo orjaško v primeri s pomorskimi silami tedanjih narodov. Ko je njegova vojska po dveh mostovih prehajala čez Bospor ter tako stopala na evropska tla, je bilo morje viharo ter je razbilo oba mostova. Kralj Kserks se je hotel tudi morju pokazati orientalsko mogočnega vladarja ter je dal bičati razburkano morje, ki se ni hotelo slepo pokoriti kraljevi vsemočni volji.

Stari pisatelji pripovedujejo o bajno velikem vojnem zakladu, ki ga je kralj Kserks na veliki bojni ladji vozil s seboj. Kakor pa je znano, so tedaj Grki zmagali in v bitki pri Salaminu je bilo uničeno tudi perzijsko vojno brodovje. Grki so

tako ohranili svojo neodvisnost. V Salaminskem zalivu je bilo potopljenih premnogo perzijskih ladij, med njimi tudi tista, na kateri je bil shranjen Kserksov vojni zaklad. Kralj Kserks je moral sramotno bežati. To vse se je zgodilo pred 2417 leti.

Grški inženir Parastros je sedaj izdelal načrt, kako bi bilo mogoče dvigniti ta zaklad, ki že skoraj 2500 let počiva na morskem dnu. Ustanovila se je skupina grško-ameriških denarnikov, kateri hočejo ta načrt grškega inženirja izvesti ter zaklad dvigniti. To pa je seveda precej drzno podjetje. Inženir Parastros je namreč neke našel staro grško tablico, na kateri je bilo precej natančno popisano, kje se je tista znamenita perzijska ladja potopila. Stari grški vir navaja, da je takrat bilo na ladji nič manj kakor 108 talentov, kar bi v našem današnjem denarju pomenilo 12 milijonov dinarjev.

Inženir Parastros trdi, da nikakor ne bo tako težavno dvigniti to veliko vrednost. Kraj, kjer je ladja potopljena, bo kaj lahko najti. Dobro namreč poznajo Grki Salaminski zaliv, kjer se je bila tista znamenita zgodovinska bitka. Kaj verjetno je, da je tista ladja, na kateri je bil shranjen vojni zaklad, bila trdno narejena in da je imela kovinsko ogrado. Tako ogrado pa je gotovo ostalo ohranjeno. Prav tako so gotovo tako velik zaklad imeli shranjen v kaki kovinski skrinji. Nekateri sicer ugovarjajo, da je namreč ladja ali pa vsaj tisto, kar je od nje ostalo, v teku tisočletij zašlo v blato ter se je vedno globlje vanj pogrezalo. Toda inženir Parastros je preskusil vsebinsko morskega dna v tistem zalivu ter je dognal, da blata tamkaj ni več kakor 15 do 25 metrov globoko. Ne bo pa težko to blato odstraniti s posebnimi aparati, ki bodo s pomočjo stisnjenega zraka odstranili vso navlako.

Torej mislijo delati tako: Pod vodo se bodo potopili potapljalci, kateri bodo razmetano blato pregledovali s posebnimi podmorskimi žarometi. To bodo delali toliko časa, dokler ne bodo odkrili potopljene ladje. Potem pa bodo šli na delo ter bodo ladjo odkopali in jo morda kar celo dvignili.

Če se ta načrt posreči, bo 20% izkopane vrednosti pripadla grški državi, drugo pa, kar bo vredno najmanj 8 milijonov dinarjev, pa bodo dobili kapitalisti. V tej veliki vsoti pa še ni vračunana zgodovinska vrednost izkopanih predmetov, ki je neprimerno večja kakor pa vrednost denarja, preuranenega v današnje valuto.

Letaški rekord zaradi žganiarske reblame?

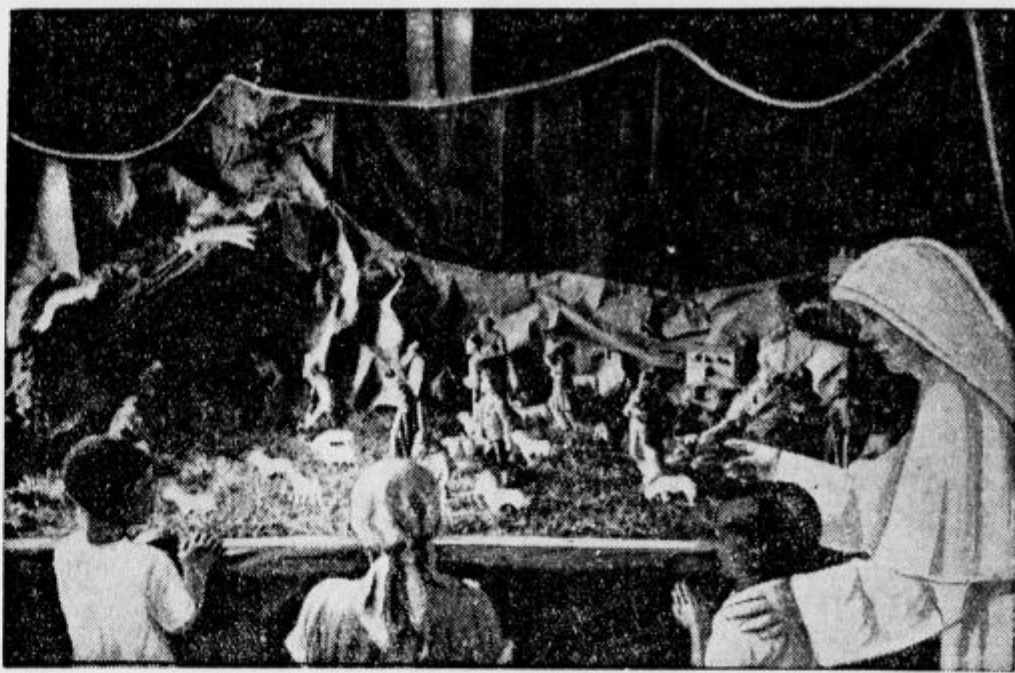
Ženska v 4 dneh iz Londona v Afriko in nazaj

Preteklo soboto popoldne sta se spustila na londonsko letališče mlada angleška letalka gospa Kirby-Green in letalec Clouston, ki sta v štirih dneh priletela iz Londona v Kapško mesto v južni Afriki ter se po isti poti vrnila v London. Odletela sta iz Londona prav za prav preteklo soboto, 13. t. m., vrnila pa sta se v soboto, 20. t. m. Vendar sta za ves polet potrebovala le nekaj več kakor štiri dni, ker sta nekaj časa morala počivati v Kapstadtu in popravljati letalo. Ta letalski uspeh je zaradi tega tako velik, ker sta ga opravila v slabem vremenu. Proga med Londonom in južno Afriko je dolga kakih 10.000 kilometrov, kar je silna razdalja.

In vendar sta teh 10.000 kilometrov oba letalca preletela v 44 urah in 55 minutah, medtem ko je svoj čas letalec Johnson potreboval za to progo 3 dni 6 ur 26 minut. Ko sta priletela v Kapstad, sta malo počivala in letalo popravljala, nakar sta se takoj dvignila ter odletela nazaj proti Londonu. Tudi na tej progi sta potolkla vse dosedanje letalske rekorde. Letalec H. L. Brook je iz Kapstadta do Londona potreboval 96 ur in 20 minut, ta dva pa sta to progo preletela v 57 urah 35 minutah ter sta prejšnji rekord potolkla za celih 38 ur 45 minut.

Še večji pa je uspeh, če vzamemo dosežene rekorde za skupni polet iz Londona v Kapstad in nazaj. Na obe strani je svoj čas letalec Amy Johnson potreboval 249 ur 30 minut, torej 10 dni 9 in pol ure, ta dva letalca pa sta za ta dvojni polet potrebovala le 102 uri 30 minut, torej le 4 dni ter 6 in pol ure.

Za svoj polet sta letalca uporabljala letalo z enim motorjem de Havilland Comet, ki je vozil s povprečno naglico 240 kilometrov na uro. Uspeh letalcev je pa še večji, ker je mlada letalka šele pred šestimi tedni napravila svoj pilotski izpit ter ima v Londonu dve trgovini, v katerih prodaja žganje. Prav gotovo bo za žensko, ki žganje pro-

Sive sestre v južni Afriki zamorskim otročjem razlagajo božične jaslice.

Kako dolgo bodo vzdržali Kitajci

Poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Sanghaja o tem, kako dolgo bi utegnili Kitajci vzdržati v boju z Japonci in ali bo vojna med Kitajci in Japonci dolgo trajala. Poročevalec je seveda to poročilo poslal še takrat, ko Japonci še niso zavzeli Sanghaja. Poročilo se glasi:

Kitajska samozavest, da bodo v boju z Japonci še dolgo mogli vzdržati, je sedaj v četrtem mesecu vojskovanja še mnogo večja, kakor pa je bila ob začetku vojne. Ne le v Nankingu in Sanghaju, temveč tudi po deželi so splošno prepričani, da je sedaj šele začetek vojne, da bo vojna dolgo trajala in da Kitajska oborožen odpor zoper Japonce lahko vzdrži še nedogledno dolgo. Ljudje kar priznavajo, da bi se moglo zgoditi, da bi Japonci zavzeli provinco Šansi ter Sanghaj, obenem pa zagotavljajo, da s tem vojne še ne bo konec. Najsi bi tudi morala Kitajska zapustiti glavno mesto Nanking, bi se dalje bojevala.

Ali pa je ta kitajska samozavest opravičena z ozirom na dejanske razmere? Po treh mesecih hudih in krvavih bojov so Japonci zavzeli vso provinco Hopej, ostanek province Čahar in večji del province Sujujan. S tem so razmeroma za-

sedli toliko kitajskega ozemlja, kakor so v svetovni vojni poleti leta 1914 Nemci zasedli francoskega ozemlja. Vse severne Kitajske s tem še nimajo v svoji oblasti, kajti strateško najmočnejša postojanka je orjaška gorska trdnjava Šansi, za katero se sedaj obupno bore. Dokler ne osvoje Šansija, japonske osvojitve v ravninah Hopeja in v pustinjah Sujujana niso varne. Če japonske čete zavzamejo Šansi, bodo mogle ob Rumeni reki nastopiti v novi strnjeni fronti ter za svojim hrbtom snovati nove vazalne države več ali manj po mandžurskem vzorcu.

Takrat bo vojna najbrže iz prvega stadija prešla v drugi stadij. Kitajske čete, ki so bile potolčene v provincah Hopej in Sujujan, so v glavnem manj vredne provincialne čete in so se med njimi le tu pa tam borile tudi divizije moderne kitajske vojske. Na sanghajski fronti se te moderne državne čete bore v mnogo večji meri, čeprav je tudi tukaj vsaj polovica bojevnikov iz provincialnih kitajskih armad. Glavna sila kitajskih državnih čet, glavni del armad z Kvangsija in več provincialnih armad še vedno ni prišlo v boj. Te armade stoje v rezervi v srednjih in vzhodnih provincah Kitajske. Šele takrat, kadar bodo odločilno potolčene te izbrane čete kitajske oborožene sile, bodo Japonci lahko trdili, da so zlomili kitajski odpor. Dosedanji potek vojne pa kaže, da to Japoncem ne bo lahko, da se vsaj vojna ne bo končala v nekaj mesecih.

Nikakor ne pričakujemo kakih presenečenj, da bi na primer Japonci nenadno izsilili kako Slavkovo ali Sedan. Pač pa vse kaže, da bo japonsko-kitajska vojna dolgo trajala in da bo nazadnje premagan tisti, kateri bo poprej izčrpan. V taki vojni pa bo nazadnje zmagal tisti, ki bo do zadnjega imel največ svežih rezerv in pomožnih sredstev.

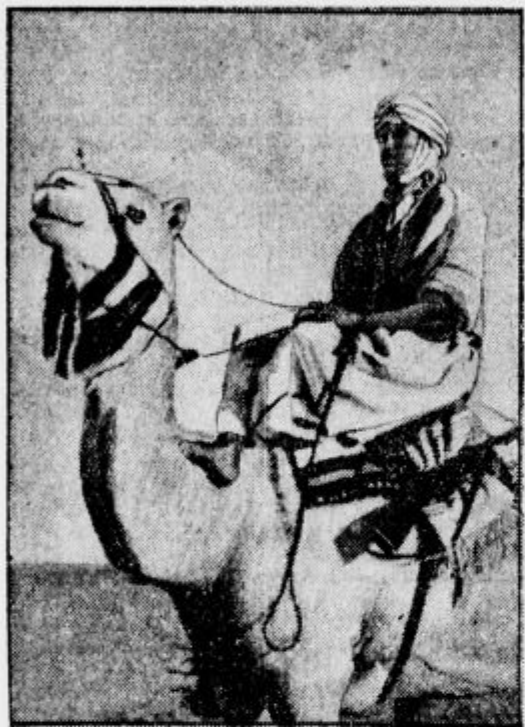
Princ - kraljev napadalec

V Carigradu je umrl 56 let stari egiptovski princ Seifeddin. Njegovo ime je zaslovelo takrat, ko je bil princ šele 17 let star in je v nekem kairskem klubu streljal na svojega svaka, tedanjega egiptskega prestolonaslednika, poznejšega kralja Fuada. Princ Fuad je bil takrat na vratu precej nevarno ranjen. Seifeddin je to storil zaradi tega, ker je bil prepričan, da njegov svak z njegovo sestro grdo ravna. Zaradi tega napada je bil 17 let stari princ Seifeddin obsojen na 7 let prisilnega dela. Toda že čez dve leti so ga pripeljali v neko norišnico. Tukaj so ga razglasili, da je blazen, nakar je vse njegovo ogromno premoženje začela upravljati država. To premoženje je tako veliko, da je samo lanskega leta vrglo dohodkov nad 20 milijonov dinarjev v našem denarju.

Zgodilo pa se je, da je v blaznici zaprti princ leta 1925 pobegnil iz svoje ječe ter ubežal v inozemstvo. Umobolnica, v kateri so imeli zaprtega princa, je bila angleški zavod. Lahko je torej mogoče, da so tukaj sodelovale tudi druge sile. V Egiptu je zaradi tega pobeга nastal tak škandal, da je morala vlada odstopiti. Princ pa, ki je ušel na Turško, se je leta 1933 oženil z neko Turkinja ter se stalno nastanil v Carigradu. Sedaj je tamkaj umrl. Dedič njegovega ogromnega premoženja, ki ga sedaj upravlja egiptska država, so njegovi egiptski sorodniki, med njimi tudi sedanji kralj Farouk. Dedinja je tudi prinčeva sestra, zaradi katere je svoj čas streljal princa Fuada. Sestra se je leta 1899 res dala ločiti od Fuada.

Angleška letalka gospa Betty Kirby-Green.

Vojvoda Aosta, kateri je sedaj imenovan za podkralja Abesinije. Vojvoda je nekdaj služil pri velblodjih jezdecih v Afriki, kjer je dobil naslov »Saharski princ«.

Od cele rodovine le dva živa

Od vse Hessenske rodovine sta ostala živa le dva: edini moški potomec te rodovine je princ Ludvik, ki se je takoj po nesreči v Londonu na tihem poročil. On in njegova žena sta sklenila sedaj pohčeriti edino žensko potomko te rodovine, 14 mesecev staro princeso Ivano, ki je ostala doma in ni še mogla na striževno poroko v London. Ta deklica je po nenadni in žalostni smrti svojih staršev postala čez noč najbogatejši otrok v vsej Nemčiji.

Čestitke k očetovstvu med nogometno tekmo

Preteklo nedeljo so v Oaklandu v Kaliforniji imeli nogometno tekmo, katero je prišlo gledat kakih 50.000 ljudi. Med gledalci je bil tudi neki gospod Harry Littrel. Ko je bila tekma najbolj napeta in je vse čakalo, ali bo žoga zletela v mrežo ali ne, se je naenkrat oglasil zvočnik radijske postaje ter naznanjal vsem 50.000 gledalcem, naj gospod Littrel takoj pride domov, ker je med tem doma dobil krepkega sinčka. En hip je zavlada na igrišču popolna tišina, nakar se je vseh 50.000 ljudi dvignilo kakor en mož ter začelo s ploskanjem čestitati srečnemu očetu. Ta pa je bil gluha za vse ploskanje ter je kakor so ga noge nesle hitel k izhodu in domov.

Razburjenje v Parizu: Pariška policija v avtomobilih vozi skupaj zaplenjeno orožje, katero je zaplenila v skrivnih skladiščih.

Japonske ženske delajo letala. S tem hočejo japonske ženske dokazati, da morejo domovini na vseh poljih pomagati.

Foerster-Polič: Gorenjski slavček

Odkod to, da se danes vseprek v lepem svetu javljajo sama popravljanja in predelave? Starinski stavbam lepimo nove fasade, Hamlete oblačimo v frake, dvorane preurejamo in jim vsiljujemo novo lice — in končno smo pričeli še klasičističnim glasbenim umetninam nadevati novo bleko. Odkod? Mar ni nekje podtalno temu vzrok to, da je našemu, do kraja individualiziranemu času zmanjkalo sposobnosti, dvigniti se iz sebe in zmociti pozitivno živeti se v bit in delo bližnjega ter tudi v njega umetninah takih, kot sta jih ustvarila oseba in čas, s spoštljivostjo poiskati objektivne vrednote? — to, da je danes tako pogosto povod ustvarjanju samoljubje in ne notranja umetniška nujnost, ter obenem s tem ogromna plast pretirane samozavesti, ki narekuje prepričanje, da znamo vse bolje, kot so znali nekoč? in še to, da pri vsem tem današnji človek v tem stvarnem brezdušju kljub dani samozavesti globoko nekje vendarle čuti, kako malo je sposoben ustvariti uspešne nove umetnine, pa se zato nasloni na stare, trdno preizkušene tvorbe?

Tako nekako je človek razmišljal, ko je prisostvoval novo predelanemu »Gorenjskemu slavčku«, ki naj bi proslavil spomin skladatelja Antona Foersterja, čigar umetniški značaj pa je za časovni in osebni stil ter njega vrednoto kritično uho v tem delu komaj še zaslišalo. Kajti to staro Foersterjevo umetnino, ki že po svojem osnovnem značaju ni imela nikakih posebnih velikopoteznih nagajen, temveč je bila le skromna, a zato toliko bolj čista in domača lično komična opera klasično romantičnega značaja, je sedaj predelal ravnatelj Mirko Polič v pompozno, veliko nacionalno opero; dal ji je tedaj značaj, ki ga ta prvotna opera v sebi sploh nima in zato njena motivika za to sploh ne zadošča. Če tedaj kritično pogledamo na novo operno delo, se nam pokaže nekako takale slika:

Mirko Polič je napravil umetnino, ki se s staro skorajda več ne ekla. Povzeti so edine glasbeni motivi in posamezni krajši stavki, in to je nanovo obdelano, odnosno povezano v celoto, ki hoče imeti značaj velike opere, zaradi česar se tudi poslužuje vseh potrebnih zunanjih učinkov. Najslabše pri stvari je to, da je Mirko Polič, ki je potreboval za novo delo daljše časovne razsežnosti, stare Foersterjeve motive raztegoval in ponavljal, s čemer je namreč ustvaril — govoreno s čisto estetskega stališča — mnogo glasbene trivialnosti. Kajti v starem »Slavčku« so motivi, o katerih je Foerster zaradi njih komičnega značaja umetniško prav dobro dočutil, da jih sme ponoviti komaj enkrat ali dvakrat, da dosežejo še pravi estetski učinek, ki so pa sedaj s tem, ko se zopet in zopet poudarjeno ponavljajo, dosegli učinek trivialnosti, ki jemlje celoti večkrat pravo resnobo in jo ponižuje. Poleg tega je v novem delu povsem zabrisal ali vsaj zatemnjen pravi Foersterjev osebni slog, čigar bistveni značaj je med drugim — kot sem že omenjal — poudarek na vokalu in tedaj zapostavljanje instrumentalnega (kar je nesmiselno označevati kot tehnično pomanjkljivost) ter naslon na staro rimsko šolo. To zatemnitev je dosegel Polič predvsem z novo instrumentacijo, ki jo je stransovsko naslil in opremil z močno naturalističnimi efekti, od katerih cenil zlasti nasilnost zvoka, ki se je v finalih razvila v »skrajnost, deloma pa tudi s svojim naturalističnim usmerjenim predelovanjem starih in deloma celo vstajanje novih motivov. Tako je zdaj dobila nova opera v glasbenem delu popolnoma svojstveno, a obenem tudi neenotno, raztrgano in raznih vplivov nikakor ne prosto podoba. Z glasbeno estetskega stališča tedaj delo ni uspelo, ker ni stilno verna korektura Foersterjeve umetnine (za kar je treba posebne sposobnosti neosebnega življenja v svojstveni časovni in osebni slog), temveč nova mesalijansa glasbene snovi dveh umetniško nazorno povsem nasprotujočih si osebnosti.

Opera pa je tudi vsebinsko dobila novo lice — novo dramsko snov je sbo zamislil M. Poliča napisal J. Vidmar. Res, da je stari libreto, ki ga je napisala Luiza Pesjakova s pomočjo E. Zingla, marsikje pomanjkljiv in naiven, a vendar ima v sebi neko preprosto prikupnost in privlačno domačnost; in mikaven je v svoji enostavnosti, a ostri kontrastnosti in karakterizaciji. Pa tudi nova dramska snov ni brez ugodnih sestavin, ki ne izstopajo toliko v celoti kot v posameznih delih, kjer je J. Vidmar v dobro oblikovanih verzih prav lepo razvil svojo tvorbo. Toda to novo besedilo bi hotelo tudi sebi primerne in povsem nase občutene glasbene motivike, ki bi primerno vsebinski snovi in postavam nastala ter jih prav karakterizirala. (Tako je, minogrede rečeno, stari muzik Chansonette svojstven značaj in tudi v svoji glasbeni motiviki označen kot postarno graciozen estet, kar o francoskem častniku Champigniju ni mogoče reči, zaradi česar se mu tudi Chansonetova motivika ne prilaga.) — Vse to izven ob koncu v vprašanje, čemu ni iz tega — če je že bilo hotenje tako močno — nastala samostojna nova

Mislila je, da je njeno perilo belo ...

Če ste do zdaj mislili, da navadna pralna sredstva Vaše perilo belo operejo, potem si vendar enkrat oglejte stvari, ki so bile oprane z Radionom! »Radionova belina« zmagava vedno. In zakaj? Ker sta v Radionu združena milo in kisik. Radion odpravi iz notranjosti tkanine tudi najtrdovratnejšo nesnago. Zato imajo gospodinje, ki perejo z »Radionom«, vedno najbolj belo perilo. Pridružite se tudi Vi prijateljem Radiona.

Schichtov
RADION
pere sam

opera, s čemer bi bilo prizanešeno Foersterjevemu staremu skromnemu, a muzikalno čistemu ter kljub češkim vplivom vendarle slovenskemu »Gorenjskemu slavčku«.

Kar se uprizaritve tiče, je treba priznati, da ji je bila posvečena vsa pozornost. Za dekoracijo je lepo poskrbel inž. Franz, režijski del je v živahnih potezah izpeljal prof. Šest. Glasbeni del pa je našel in vodil ravnatelj Mirko Polič, ki se je v svojem delu zelo potrudil, ki mu je za zmanjkalo časa, da celota vendar ni bila še dokončno izlikana, kar je bilo čuti deloma v orkestru, deloma v zboru, a močno tudi pri solistih. Minka gđ. Vidaličeva je bila zlasti malo trdna in posebno nerazumljiva v izgovorjavi. Ostale vloge so bile v celoti ugodne. Nijon ge. Poličeve pa ostaja vprašanje po svojem pomenu v dani dramski vsebini.

H koncu bi dodal samo še to, da vsebuje delo samo, ki je tu podano ne oziraje se na opisani učinek, po svoji obsebnosti vse spoštujevanje in da je samo žal človeku, če pomisli, kaj vse bi se iz take intenzitete rodilo ob ugodnem zasnutku.

V. U.

plava po zraku kakor oni, ki preskoči mejo 90 in več metrov. Sicer je pa pri vseh športih in tako tudi pri smučarskih skokih stvar ta-le: naj se napravijo kakršnekolik omejitve, šport gre svojo pot naprej, rekordi bodo padali tudi v bodoče in smučarski skakalci bodo morda prav kmalu dokazali, da je 100-metrski in daljši skok to, kar je morda danes 80-metrski, kjer naj bi bil začetek akrobacij (21).

Mariborski šport

Nogomet

Navzlic temu, da mora v prvenstvu LNP mariborsko okrožje odigrati le še zadnjo tekmo, še ni jasno, kako bo končno izgledala prvenstvena tabela. Z zmago nad lokalnim rivalom SK Gradjanskim si je Čakovčeki SK že pridobil pravico sodelovati v finalnem tekmovanju za prvenstvo LNP. Zmaga 4:0 mu je tudi lepo poboljšala gol-diferenco. Šele zadnja tekma med Čakovčkim SK in SK Mura iz Murske Sobote, ki se bo igrala v nedeljo 28. t. m. v Čakovcu, bo prinesla končno rešitev, kdo bo tretji udeleženec ožjega tekmovanja za prvenstvo LNP. Dosedanja forma klubov daje več šans Čakovčanom, pa tudi neodločen rezultat zaostuje, da zasede Mura tretje mesto.

Tabela izgleda sedaj sledeče:

1. Železničar	10	6	1	3	31:23	točk 13
2. Čakovčeki	9	5	2	2	29:15	točk 12
3. ISSK Maribor	10	6	0	4	35:21	točk 12
4. Mura	9	3	1	3	28:15	točk 11
5. Rapid	10	5	0	5	20:25	točk 10
6. Gradjanski	10	0	0	10	4:48	točk 0

Napetost letošnjega tekmovanja prikazuje tudi dejstvo, da je med prvimi in petimi na tabeli razlika le 3 točke. Največ golov (35) je zabil ISSK Maribor, dočim jih je prejel največ Gradjanski (48), pri katerem je število 6 igralo veliko vlogo in ki je bil tokrat le dobavitelj točk za ostale konkurente.

Lahka atletika

Letošnji tradicionalni tek »Osvobođenja« za Vahrtarjev pokal dne 1. decembra prireja SK Železničar, ker organizator istega ISSK Maribor ni več član JLAZ. Pokal brani odlični atlet SK Maratona Stefan Grmovšek, ki si ga bo letos v slučaju zmage končno osvojil v stalno posest. Sigurno bo lepa manifestacija naših športnikov tudi letos privabila velike množice gledalcev na ceste, po katerih se tek vrši, kakor tudi na cilj, ki je na Trgu svobode. Po končanem teku bo na cilj razdelitev nagrad zmagovalcem.

Redni občni zbor Slalom kluba 24 bo jutri ob 20 pri Slamici v kmečki sobi. Vabimo k zanesljivi udeležbi vse članstvo in prijatelje kluba.

Predavanje o smučanju. Vodstvo smučarske sekcije SK Ilirije sporoča svojem članstvu in prijateljem, ki se zanimajo za smučanje, da se vrši drevi ob 20.30 predavanje g. Kuisma o smučanju. Predavanje se vrši v tajništvo Ilirije, Selenburgova ul. 7-II, dno. Vabljeni so vsi smučarji, za člane Ilirije pa je predavanje obvezno.

SK Ilirija (smučarska sekcija). Drevi ob 18 obvezen redni sestanek sekcijških članov. Po sestanku predava g. Kuisma o smučanju.

Motosekcija Hermesa poziva vse prizadete člane, da se gotovo udeležijo sestanka, ki bo drevi ob 20 v »Na-Na« na Tyrševi cesti. Dnevni red: Dirka na Grad v nedeljo, 28. novembra.

Album planinskih slik pripravlja Slovensko planinsko društvo v Ljubljani. Vseboval bo 50 prvovrstnih posnetkov z naših planin. Ta teden bo končan tisk in do konca tega meseca bo izvršena vezava tako, da bo zbirka na razpolago od 1. decembra dalje. Ta album bo najlepše darilo za Miklavža in božične praznike. Subskripcija traja le do vključno 1. decembra t. l., ko se nižje cene. Vsi zainteresirani naj hitijo s nakupom, ker bodo morali kasneje plačati višje zneske. Naroča se v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4-I.

Sport

Največ 130 m bodo skakali smučarji

Pri prvem srednjeevropskem tekmovanju v smučarskih skokih, ki je bilo leta 1893 v Münzschlagu, je skočil največ Norvežan in sicer 6 m brez padca. Po 43 letih, to je dne 15. marca 1936, pa je Avstrijec Bradl skočil na naši mamutski skakalnici v Planici 101 m, kar znači v tej športni panogi ogromen napredek, o katerem še pred leti niti sanjali nismo.

Že leta 1913 je največji strokovnjak tistega časa, Fric Huittfeld, govoril o skakalnici, ki bi dopuščala 150-metrške skoke. Javno, da so se mu tedaj in še dolgo pozneje, vsi smejali. Ko pa je potem slavni Norvežan Dalfin Carlsen leta 1922 pri mednarodnem tekmovanju na Semmeringu vse sotekmovalce po več metrov puščal zadaj, ker je privozil na most v nizkem počepu in jeategnil in nagnil telo močno naprej in je imel v zraku močan predklon, so vsi kar strmeli. Skoraj istočasno pa so prihajala poročila iz Amerike, da skačejo tamkaj Norvežani 70 in 80 m, kar se je v Evropi le z neko rezervo vzelo na znanje.

In danes? 100-metrška znanjka je padla, vsi skačejo »aerodinamično«, močan predklon je glavna parola in skoki 80 m niso nič kaj posebnega. Kako daleč bomo prišli v skokih, je vprašanje, a katerim se bavi športni svet. In to ne samo skakalci, ki počnejo poznati mejo, ampak široka športna javnost in celo taki, ki ne smučajo, se zanimajo za to vprašanje. In povsem upravičeno, kajti saj se govori o 150-metrskih skokih. Stvar pa je treba pojasniti, kajti 150-metrski skoki so po teo-

retičnem in znanstvenem dognanju nemogoči.

Znanstveniki so namreč ugotovili, da človeško telo ne prenese 150-metrškega skoka. Po njihovem mnenju je najdaljši skok, ki ga more človek, odnosno smučarski skakalec doseči, 130 m dolg. Pri tej meji se namreč upre narava in konec je. Človek namreč ni kak stroj, ki bi se mu moglo z raznimi tehničnimi izboljšanjimi povečati njegove sposobnosti, oziroma zmoglosti. Poleg tega bi bilo pa komaj mogoče graditi skakalnice, ki bi dopuščale 150-metrski skok. Nalet se more samo do gotovega kota nagniti, istotako ima tudi doskočišče svoje meje v strmini. In tudi podaljšanje natežišča ne bi dovedlo do nikakih uspehov, ker bi bila hitrost tolikšna, da bi bil odziv na mostu nemogoč in bi skakalec enostavno sfrčal v zrak; četudi bi srečno plaval po zraku in pravilno doskočil, bi bila hitrost in pritisk ob povratku na tla tako velika, da bi človeško telo tega ne vzdržalo.

Potem pride na vrsto tudi športna stran teh daljav. 100-metrski in daljši skoki spadajo — tako pravijo — preje k akrobatiki kakor k športu, o čemer so si vsaj nekateri, ali če počete večina, edini. Vendar se pa bodo naši skakalci, ki bodo šli preko teh mer. FIS-a je menda zaprla našo skakalnico zato, ker ni mogla biti odgovorna za tako dolge skoke. Na predlog naše Zimske športne zveze pa je FIS-a to edinstveno športno-tehnično napravo našega inž. Bloudeka dovolila, da sme služiti svojem namenu, ker je za športno-znanstvene poskuse ta naprava neprecenljive vrednosti. FIS-a pa je določila kot športno mejo 80-metrške skoke. Skoki nad 80 m pa naj bi se imenovali smučarski poleti kar pa seveda ni popolnoma dosledno, kajti kdor skače 79 m, prav tako

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Din 1.—; žentovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega snajeta se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Mesarskega pomočnika sprejemem takoj. Mesarija Frelh, Brezje 71, Gorenjsko. (b)

Zastopniki

sposobne in agilne, za prodajo preglednih kartotek, signiranih stampiljev in stampiljev iz gume — sprejme proti visoki proviziji S. S. Maribor, Gregorčičeva 24. (b)

Kupimo

Parni kotel od 150—200 l, 2—5 atmosfer, kupim. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Parni kotel Z« št. 18455. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Kavarno

dobro vpeljano, na prometni točki — vzamem takoj v najem. Ponudbe na Adolf Santl, Maribor, Koroška cesta 3.

Pohišstvo

20 raznih spalnic orehove in jesenove (Blumenesche) s petletno garancijo; 20 raznih kuhinj, nekaj jedilnic in gospodskih sob — prodaja najceneje tovarna Malenšek, Dravljica, »Slepi Janez«. (a)

Stanovanja

ODDAJO: Trisobno stanovanje komfortno, oddam s 1. decembrom tik bežigradske gimnazije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 18492. (c)

UNION

Izredno napeti film

Trojka V krasni zimski naravi se odigra borba dveh trojk.

V glavni vlogi Jean Murat, Chari Vanel

MATICA

Premiera! Najnovejša odkritja ljubavne dvojice Lillian Harvey — Willy Fritsch v duhoviti in zabavni komediji

SLOGA

Krasen muzikaličen slager! Princesa ostrig (Austernprinzessin)

V glav. vlogah: Herman Tholmiz, The Lingen, Oskar Sima, Gusti Wolf, Herald Paulsen

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Prodamo

Jabolka Ia. štajerske voščenske — nudi po nizki ceni trgovina Martine, Tyrseva 17.

Posedstva

Kunaver Ludvik gradbeno-strokovno obračun posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 27-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Dražba

Pri sodni in Ljubljani bo 26. novembra ob 9 v sobi št. 16 dražba posestva Malavaz 19 (Ježica pri Ljubljani). Cenjeno je na 400.000 din, najnižji ponudek 268.574 din, vadij 40.286 din. Po najmodernejšem sistemu za gostilno nova zidana enonadstropna hiša, 2 km od Ljubljane oddaljena. Zunanaj Ljubljane gotovo ni komfortnejše gostilne in lepše izletniške točke. o

Sodna dražba

Dne 27. nov. 1937 ob pol 12 dopoldne bo pri okrajnem sodišču v Kranjski gori dražba nepremičnin v št. št. 28. in 173. k. o. Planina, ki ima sončno lego, v gorskem letovišču Sv. Križ nad Jesenicami. Posedstvo je kmečko posestvo, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, hleva, vodnjaka, mlina, 6 njiv, 5 travnikov, 3 pašnikov in 3 velikih gozdov. Dana je tudi možnost parcelacije in letoviškega naselja. — Informacije daje pisarna dr. Igo Šilarja, odvjetnika, Kranj.

HRVATSKA INDUSTRIJA KATRANA P.

ZAGREB, Radnička cesta 29. Tel. 53-64, 84-88. BEOGRAD, Nebojšina 53. Tel. 25-232.

Proizvaja in prodaja:

Terpentinsko olje (francosko in rusko), terpidol nadomestilo za terpentinsko olje, parafin, dvojno rafiniran kalijev in natrijev nitrat itd.

Denar

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

BRANILNE VLOGE bank in hranilnic, kupuje

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Vložne knjižice

Ljudske posojilnice v Celju, do zneska 60.000 din, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 18437. (d)

Vnovčujem

hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno

Oblast. dovoljena pisarna Rudolf Zore Ljubljana, Gledališka 12 Telefon 38-10.

Razno

Posestniki! Gostilničarji! Trgovci! Kmetovalci!

Podgane in miši uničite poceni, enostavno, brez strupa, z domačimi sredstvi. Enkrat za vedno. — Milan Vrabčič — Ptuj 33.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 25. novembra: 12 Odmevi od blizu in daleč (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Magistrov trio — 14 Vreme, borza — 15 Pester spored (Radijski orkester) — 15.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo — 19.50 Zabavni kotiček — 20 Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice. Uvodne besede govori prof. L. M. Škerjanc. Dirigira prof. L. M. Škerjanc — 21 Večer vesele glasbe (Jožek in Ježek, g. Milan Stante s harmoniko in plošče) — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Večer vesele glasbe (nadaljevanje).

Drugi programi

Četrtek, 25. nov.: Beograd-Zagreb: 20 Vokalni koncert, 21 Prens — Dunaj: 19.25 Prens iz Braunau ob Innu, 20.25 Pesta ura, 31 Orkestralni in vokalni koncert, 22.50 Plesna glasba — Budimpešta: 19 Čelo in klavir, 19.35 Igra, 21.20 Orkestralni koncert, 22.20 Klavir, 23 Zabavni koncert — Italijanske postaje: 1. skupina (421, 394 in 283 m): 17.15 Klavir, 21 Igra, 22.15 Kvartet — 11. skupina (569, 369 in 263 m): 17.15 Operne arije, 31 Peragallova opera »Ginevra degli Almieri« — 111. skupina (492, 272 in 221 m): 20.30 Simfonični koncert — Praga: 19.35 Orkester in flavta, 20.25 Igra, 22.45 Violina — Variana: 20 Lahka in zborovna gl. — 22 Komorni koncert — Berlin: 19.10 Plesni večer — Hamburg-Köln: 20 Lortzingova opera »Undine« — Bratislava: 19.10 Slovenska filharmonija — Lipsko: 19.45 Paradne koračnice — Frankfurt: 19 Instrumentalni koncert, 20.15 Opri koncert — Monakovo: 19.10 Dostalovala opereta »Posebne izdaje« — Strasbourg: 21.30 Opera — Bukarešta: 20.15 Simfonični koncert.

+

Vdana v božjo voljo je dotrpela gospa

Franciška Mlakar Pogreb bo v petek, dne 26. novembra ob pol 4 popoldne v Mokronogu. Prosimo, molite za pokoj njene duše!

Mokronog, Trbovlje, Ljubljana, dne 24. novembra 1937.

Martin, soprog; Pepi, Oskar, sinova; Vera, Fanika Milkovič, Mojca Gerbie, hčere — in ostalo sorodstvo.

+

Prijateljem in znancem sporočamo, da je gospa

Marija Svetel

po dolgi in težki bolezni v sredo, dne 24. novembra umrla. Pogreb pokojnice bo v petek, dne 26. novembra ob pol 3 popoldne z doma v Kolodvorski ulici št. 6. Prosimo za tiho sožalje. Ljubljana, dne 24. novembra 1937.

Rodbina F. Svetelova in ostalo sorodstvo.

+

Umrla nam je naša p. doobra in ljuba mama, stara mama, teta in tašča, gospa

Marija Škof roj. Pregelj

Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 25. novembra ob pol štirih popoldne izpred hiše žalosti, Rožna dolina, c. IV. št. 11, na pokopališče na Viču. Rožna dolina, dne 24. novembra 1937.

Zalujoči ostali.

Agnes Günther:

151

Dušica - Rožamarija

Ko je izginil avto med drevjem, se obrne Harro k etari dami:

»No, teta, za človeka, ki je pravkar izvedel za svojo smrtno obsodbo, je bilo to ponašanje junaško!«

»Harro,« prosi stara dama, »ne prikaže se pri Roži s temi razburkanimi očmi, sicer bi se zopet bala zate!«

Kar se dotakne njegove rame gospod dvorni svetnik.

»Gospod grof, pojdiva malo na izprehod!«

V brzečem avtomobilu pa reče profesor iz Königsberga svojemu tovarišu iz Berlina:

»Strašno razburljiv človek, je ta grof Thorstein, in njegova soproga je tudi zelo čudna mlada dama. Jaz sem prepričan, da je ta zakon nesrečen.«

»No, kaj pa mislite, saj mu vendar ni bilo videti, kot bi si želel rešiti se svoje soproge! Nameraval naju je malodane dejanske napasti, ker mu nisva mogla povedati kaj prijetnejšega.«

»Toda grofica! Hladna do srca, kakor bi sploh ne šlo zanjo... Vztrajno je zrla proti vratom... kot bi koga pričakovala, morebiti svojega bojevitiga soproga.«

»Mogoče je pa tudi,« odgovarja Berlinčan, »da vobče nima nikakega spoštovanja pred najino umetnostjo ali pa da si je sploh ne želi.«

»Nesrečni zakon in njena bolezen sta jo že tako zmutila, da ji ni nič za življenje. Seže, ko sva ji povedala, da je ne nameravava poslati v kako zdravilišče, je postala bolj mlitostljiva ter malce vedrejša. Toda usoda ali stanje grofa Thorsteina je vidno ni ne malo zanimalo... Niti enega vprašanja gospod tovariš! Ta dama je brezdvomno nesrečna v zakonu, to mi smete verjeti!« —

XVII. EDINSTVENA URA.

Harro in dvorni svetnik sta se izprehajala po vrtu. Harro je imel v roki šibo, s katero je brezbrizno obdeloval svoje hlače.

Ako bi ju bil kdo opazoval ob tem poletnem predpoludnevju na krasnem vrtu bi ju smatral lahko za dva človeka ki uživata in katerima niso znane vsakdanje skrbi in brige, katerima se ni treba ubijati po uradih in pisarnah.

Zdravnik razmotriva vse možnosti ter se upira pri tem na razne znake Harro udarja s svojo šibo in molči. Dvorni svetnik pa mu pripoveduje o nekem primeru, pri katerem se je prevarila polovica profesorjev zdravniške fakultete Hipoma in sunkoma se je Harro osvobodil roke starega gošpoda.

»Oprostite, jaz vidim tamle...«

Odšel je v hišo in tam izginil. Ulrika in dvorni svetnik sta morala sama tolažiti in pomirjati čakačo Rožamarijo.

»Ze zopet gre v gozdove,« je tarnala Rožamarija, »in minili bodo tedni, preden se bo znova lotil svoje slike! Oh, zakaj so prišli ti ljudje, da ga trpinčijo?«

Zvečerilo se je že, ko se je vračal Harro. Bil je gologlav. V svojem starem klobuku je prinesel mladega, živahnega ježa. Mali Henrik še ni spal. Pred njegovimi očmi so izpušili zanimivo živalco na terasi ter so jo pitali z nežnim črvom, katerega je použil za imenitnim tekot.

Vsa zlata hiša je odmevala od Henrikovih radostnih krikov in lajanja malega Fipse. Rožamarija je želela izvedeti vzrok ter radostnih pojavov.

»Harro se je vrnil in igrajo se z ježem.«

»Jaz bi ga tudi rada videla,« je mledovala Rožamarija. »Oh, kako sem vesela, da je Harro zopet tu!«

Zdaj sta prišla oče in sin s svojim plenom v spalnico. Fips pa je moral ostati zunaj, ker je svoje šape vselej polagal na Rožamarijino posteljo ter jo je ogrdil. Cvilil je pred vrati in tu pa tam

zalajal vmes, ker je vohal svojega nevidnega sovražnika

Jež se je prav dostojno obnašal ter je tekal po lepi preprogi. Mali Henrik je ležal na trebuhu ter občudoval ježa. Hotel ga je tudi božati, toda vselej je ves prestrašen potegnil nazaj svojo rokico. Smatral je to za zelo zabavno igro, kajti vsakokrat se je zvonko nasmejal ter v svoji radosti oblikoval prvi stavek v svojem življenju:

»Dobli Alo jeza neso.«

Te besede je moral svoji blede mamiči ponoviti, kar je storil z velikim ponosom. Končno je nepreklicno odbila njegova ura in, četudi se je hudo upiral, ga je odpravil oče z ježom in Fipsom vred.

Pozneje je Harro še enkrat obiskal Rožamarijo, čisto umit in očiščen, kakor je zadrževal ter je sedel za hip ob njeno posteljo. Rožamarija je hvalila Henrikovo govorniško umetnost in njegovo radost. Ločil jih je poziv k večerji.

Nocoj je teta Ulrika večerjala sama s Harrom. Knez je danes izostal, toda poslal je posodico s krasnimi breskvami ki so bile pokrite z rožami maršala Niela. Ulrika je izbrala najlepši sad, da bi ga ponesla onstran, ter je rekla Harru:

»Danes je prvič, da gospod knez ni prišel.«

Harro je vstal od mize ter iztegnil svoje roke, rekoč:

»Seveda, po obisku, ki ga je davi imel, ne moremo od njega zahtevati preveč poguma. Tudi se mu menda ni posrečilo izslediti kakega ježa, da bi ga držal pred seboj. Teta Ulrika, jaz si hočem pripraviti za jutri barve, ti pa ostani pri Rožamariji, dokler na zaspi.« S temi besedami je Harro odšel.

Stara dama je zaklicala za njim:

»Harro že ves dan čaka nate! Kaj naj ji že poreče?«

»Kar ti pride na um, Ulrika!«

To je nedopustljivo, kako ti ravnaš z Rožamarijo. Ona nič ne čuti se nič ne skrbi, ni danes nič prestala z zdravniškimi!!! Ako se le ti moreš izdivjati in etresti svojo jezo na ves svet!«